

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACARA

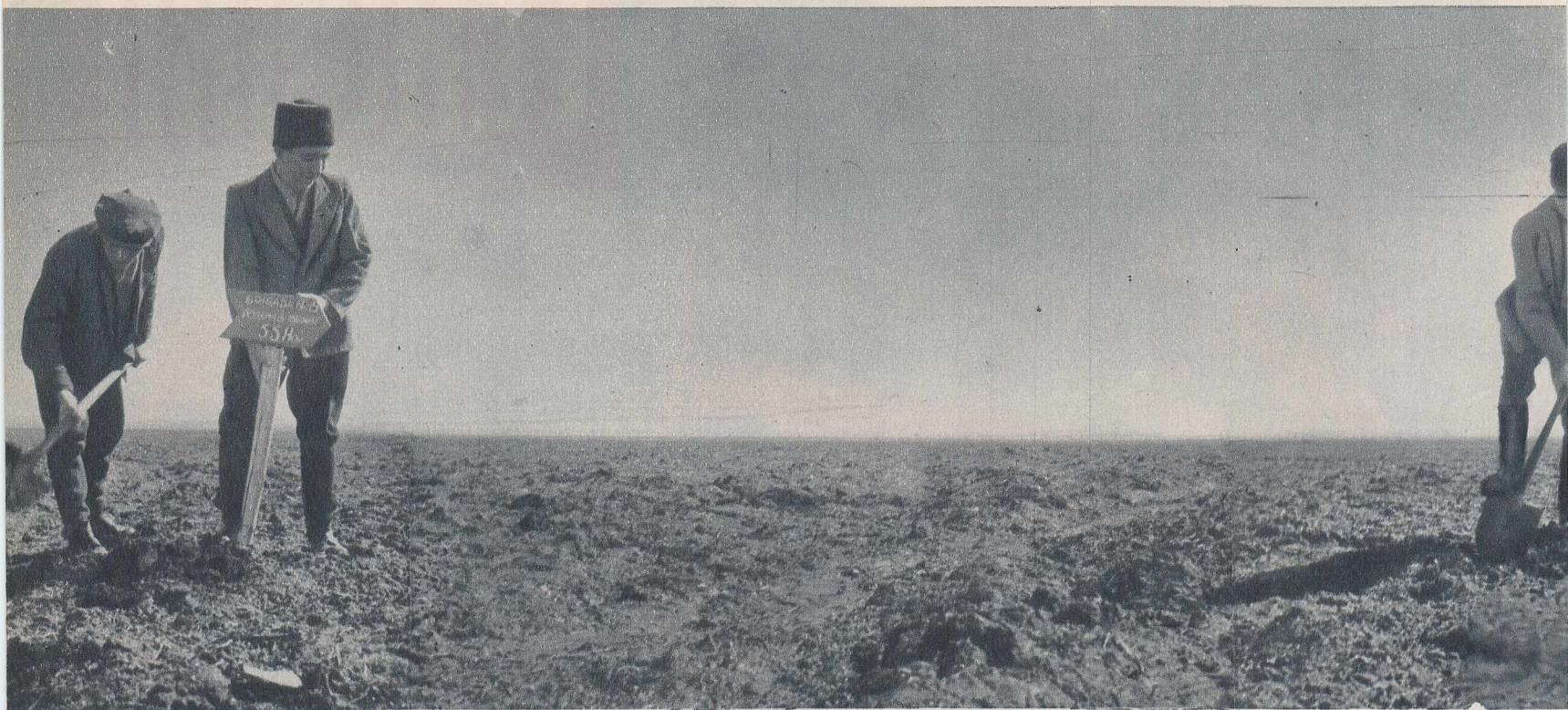
Nr. 11 (355) — 17 martie 1962

Peste 260 de întovărășiți din satul Beclean, raionul Făgăraș, regiunea Brașov, și au unit forțele constituind gospodăria agricolă colectivă „Infrățirea”.
În ziua inaugurării copiii din sat și-au primit părinții la intrarea în sediul tinerei gospodării cu tradiționala piine și sare.

Fotografle de A. MIHAILOPOL

Una din primele măsuri necesare desfășurării în bune condițiuni a lucrărilor agricole de primăvară este și aceea de repartizare a loturilor de teren arabil pe culturi și pe brigăzi. La G.A.C. din Giubega, raionul Băilești, au existat până de curând numai 5 brigăzi de producție. O dată cu intrarea întregii comune în colectivă, noul consiliu de conducere, împreună cu adunarea generală, a trecut la reorganizarea brigăzilor. Astfel, au fost înființate 17 brigăzi cărora li s-a repartizat terenul pentru culturile din campania agricolă a acestui an. Iată la fața locului pe președintele gospodăriei, Ion Firan, împreună cu inginerul agronom și câțiva brigadieri, fixând lotul de porumb 5000 al brigăzii nr. 15.

Astăzi în raionul Strehala 51 de gospodării colective unesc 18.316 familii cuprinzând o suprafață totală de 50.300 ha. Pentru buna desfășurare a lucrărilor agricole de primăvară una dintre măsurile organizatorice ale gospodăriilor colective nou înființate sau care au primit noi membri este și aceea de luare în primire, fără întârziere, a atelajelor. La G.A.C. din Valea Rea, noii colectivști, înțelegând importanța ce o are folosirea deplină a atelajelor, s-au grăbit să le aducă la sediul gospodăriei colective.

Ca și la atâtea alte gospodării agricole colective din țară și la Cheresig au sosit specialiști care îi ajută la luarea celor mai bune măsuri pentru mărirea producției de cereale și dezvoltarea sectorului zootehnic.

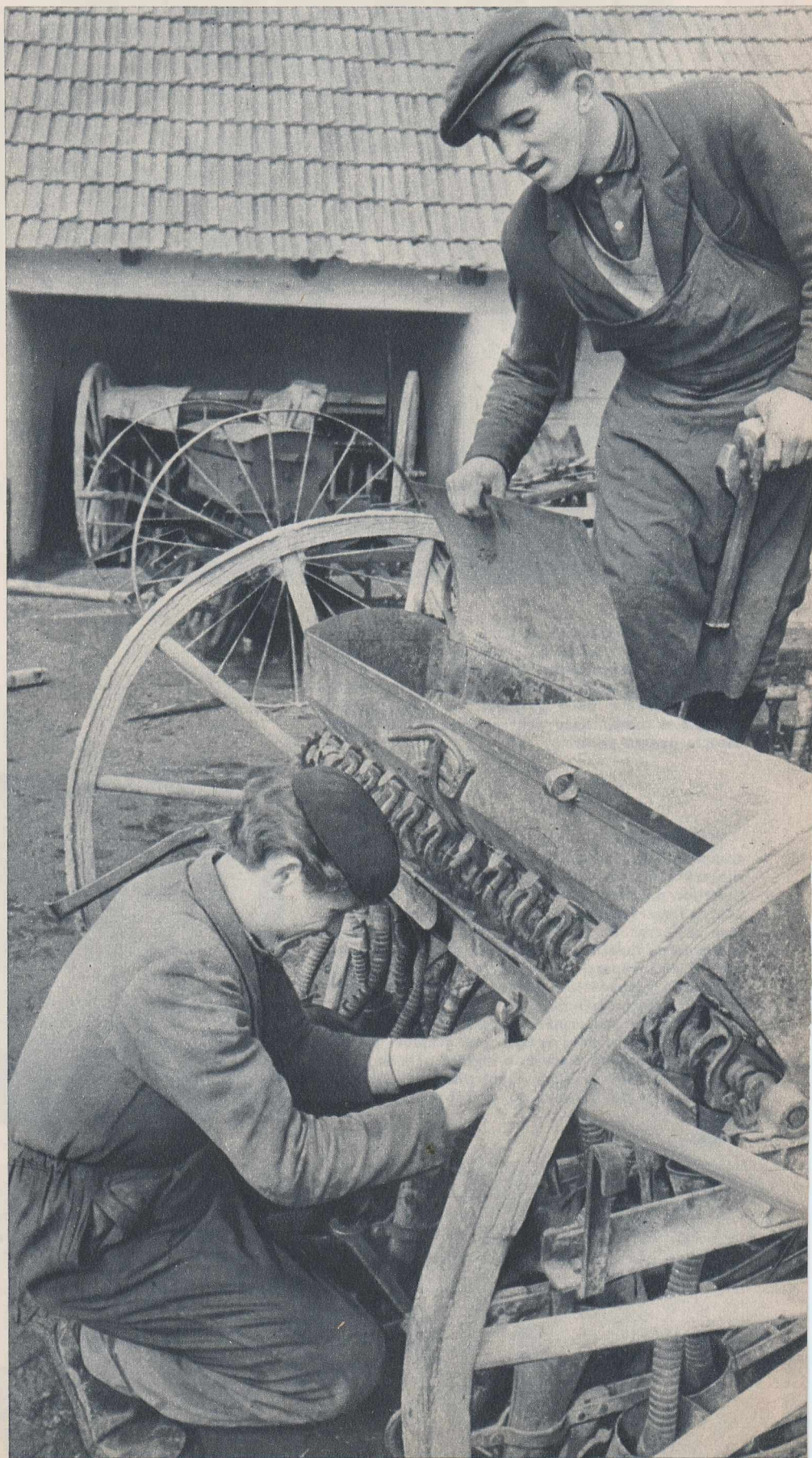

În satul Cheresig, raionul Oradea, regiunea Crișana, gospodăria agricolă colectivă „Victoria” a obținut în anul precedent, printre altele, 2.002 kg grâu la hectar, 23.642 kg sfeclă de zahăr la hectar și 6.086 kg cîneapă fuioară la hectar, în timp ce întovărășii din sat n-au obținut decît 1.550 kg grâu la hectar, 3.800 kg cîneapă fuioară și o producție mică de sfeclă de zahăr.

Acest lucru l-a convins pe întovărășii să se alăture colectivștilor, mărind astfel gospodăria agricolă colectivă existentă de la 47 de familii la 597 familii.

Fotografiile care urmează redau cîteva aspecte care oglindesc felul în care țărani colectivști au început lucrul pe baza noului plan de muncă mărit.

După o ultimă verificare în atelierul de fierărie al colectivștilor din Cheresig, semănătorile sînt gata să pornească pe tarlalele gospodăriei.

O atenție deosebită o acordă colectivității din Cheresig alegerii la de 50 de hectare pe care vor cultiva porumb 5000.

Bui Ioan, din Cheresig, proaspăt colectivist, s-a grăbit să aducă inventar agricol compus din: doi cai, o căruță, un plug, o grapă, o prășitoare la sediul gospodăriei agricole colective pentru ca toate atelajele să fie folosite fără întârziere în campania agricolă.

Unul din obiectivele pe care și le-au propus colectivității de la G.A.C. „Victoria” din Cheresig, se referă la dezvoltarea sectorului zootehnic. De aceea, imediat după ce s-a topit zăpada, au trecut la construirea a două grajduri, un păștel pentru porumb, o maternitate pentru scroafe și o îngrășătorie pentru porci.

Țăranii muncitori din ralonul Fillași au văzut atunci când au vizitat G.A.C. din Salcia că, deși înființată numai de un an, a putut repartiza colectivității produse și bani în valoare de 32,50 lei pentru fiecare zi-muncă. De aceea noli colectivității, care au intrat în gospodăria agricolă din Fillași, au pornit de îndată la îndeplinirea primelor sarcini care li s-au repartizat. Iată-i în fotografie la cărămida gospodăriei colective (s-au executat 500.000 bucăți cărămidă), de unde au și început să transporte materiale necesare construcțiilor prevăzute pentru anul acesta: trei grajduri pentru 100 capete bovine fiecare, o îngrășătorie de porci pentru 300 capete, două maternități de scroafe și o magazie de cereale cu o capacitate de 60 vagoane.

Ca piinea caldă

«...S-o tot măninci,
nu-l așa?» — ne-a
spus șeful brigăzii.

Aici, în echipa con-
dusă de Mihai Petre,
prinde viață o mîn-
drețe de pîine albă...

Cînd e coaptă exact atît cît îi trebuie cojii să te îmbie s-o mănînci, cînd din miezul pufos n-a fost alungată complet mi-reasma holdei, pîinea nu suferă nici o comparație. Pur și simplu, atunci e bună ca o pîine caldă. Ceea ce este foarte mult.

Fiindcă ne place o astfel de pîine, „minerii albi” au trecut prin botezul focului — în chipul cel mai propriu cu putință — învățătura desprinsă în timpul marii experiențe colective care a fost „Concursul pentru pîinea de cea mai bună calitate”.

Milioane de cîștigători, consumatori, vîd acum rezultatele pe masă: o pîine care este din ce în ce mai mult așa cum și-o doresc ei.

Pentru a afla unele aspecte și urmările muncii desfășurate în perioada ce s-a scurs de la încheierea concursului, am stat de vorbă cu cîțiva tovarăși care lucrează în industria panificației, precum și cu o serie de consumatori...

Despre și pentru pîinea gustoasă și hrînitoare

Ne-am adresat mai întîi tov. Ilie Bădăran, director al întreprinderii de panificație „Constantin David” din București.

— În Scrisoarea C.C. al P.M.R. s-a subliniat ca un factor de prim ordin necesitatea luării de măsuri organizatorice care să asigure producerea în mod constant a unei pîini de calitate superioară. Ce ne puteși spune despre activitatea desfășurată în acest sens în întreprinderea d-voastră?

— Planul nostru de măsuri tehnico-organizatorice a fost întocmit în funcție de condițiile concrete din fabrica noastră. De fapt, totul se învîrtește în jurul respectării timpilor optimi pe fiecare fază a procesului de

Din secția de frămîntat și modelat a întreprinderii de panificație „N. Bălcescu” la drumul cuptoarelor o pîine neagră mult apreciată de toți consumatori.

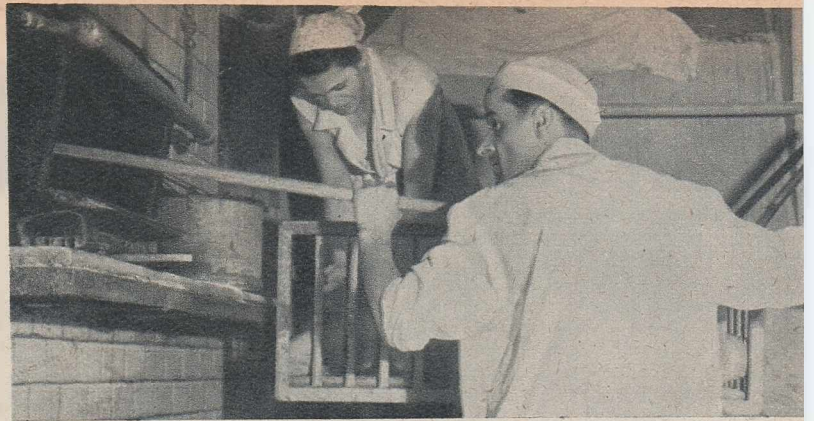
producție. Rețetele stabilite la concurs cer neapărat acest lucru. De aceea am mărit numărul de cazane cu încă 12 la secția preparat și frămîntat. Acum, mîinau poate fermenta în voie pînă la două ore și zece minute (în loc de o oră și 15 minute cît ne permiteam înainte). De asemenea, la dospitorie s-au înlocuit vechile dulapuri și s-au creat cîteva rezerve, ca să putem face față în perioadele de vîrf. Pe aceeași linie, a realizării tuturor cerințelor impuse de lupta pentru calitate, am alcătuit un plan pentru asigurarea unei curățenii depline în secția brutărie; în acest scop, în momentul de față se schimbă faianța cuptoarelor, se lucrează la o nouă pardoseală cu plăci de mozaic; tot aici se modifică și instalația electrică, introducîndu-se lămpi cu lumină fluorescentă.

La aceeași întrebare ne-a răspuns și tov. Haralambie Enculescu, directorul întreprinderii de panificație „Nicolae Bălcescu”.

— Firul călăuzitor în activitatea noastră a fost: procedeele de fabricație și rețetele folosite la concurs să fie larg aplicate în toate secțiile fabricilor. În acest scop au fost asigurate și condițiile materiale necesare, revizuindu-se și reamenajîndu-se din punct de vedere tehnic secțiile. Avem o secție model în strada Kuibîșev, producătoare de pîine neagră și intermediară, ce lucrează în întregime după rețetele concursului.

S-a constatat că un lucru hotărîtor în ceea ce privește calitatea este respectarea indicelui de utilizare a suprafețelor de coacere. Vetrele nu trebuie să fie supraîncărcate. De aceea am redeschis două secții; iar în curînd vom redeschide alte două unități de producție: „Tudor Vladimirescu” și „Herăstrău”.

— Știm că se pune un accent deosebit pe îmbunătățirea continuă a pregătirii profesionale a muncitorilor, precum și pe creșterea de noi cadre de muncitori brutari. Cum se concretizează această acțiune în întreprinderile pe care le conduceți?

Colegii de muncă ai lui Ion Pană de la întreprinderea de panificație „N. Bălcescu” din București, îl apreciază printre cei mai buni cocători de pîine intermediară.

— Din indicațiile partidului — ne-a spus tov. Ilie Bădăran — a reieșit clar marea însemnătate a calificării muncitorilor printr-o contopire a experienței practice cu cunoștințele teoretice. Ca și în celelalte întreprinderi de panificație, și la noi calificarea pe locul de muncă a devenit o formă principală de pregătire a noilor cadre. Paralel cu aceasta se urmărește atragerea tuturor muncitorilor la cursurile teoretice. În întreprinderea noastră se simțea mai ales lipsa cadrelor necesare pentru controlul și urmărirea îndeaproape a întregului proces tehnologic. De aceea, o parte din muncitorii tineri cu pregătire în ramura respectivă, după ce au făcut o practică în laborator, au fost repartizați, pe schimburi, în funcția de laborant de tură. Pentru selecționarea și recepționarea produselor la ieșirea din depozit s-a format un activ alcătuit în mare parte din meșteri brutari cu îndelungată experiență.

— La „Nicolae Bălcescu” — ne-a informat tov. H. Enculescu — cabinetul tehnic al întreprinderii a inițiat o acțiune de calificare a muncitorilor. Numai în trimestrul al IV-lea al anului trecut au fost calificați pe această cale 30 de brutari. Apoi secția model despre care v-am vorbit este și o adevărată școală. Aici, unde lucrează mulți fruntași, vin cu regularitate în

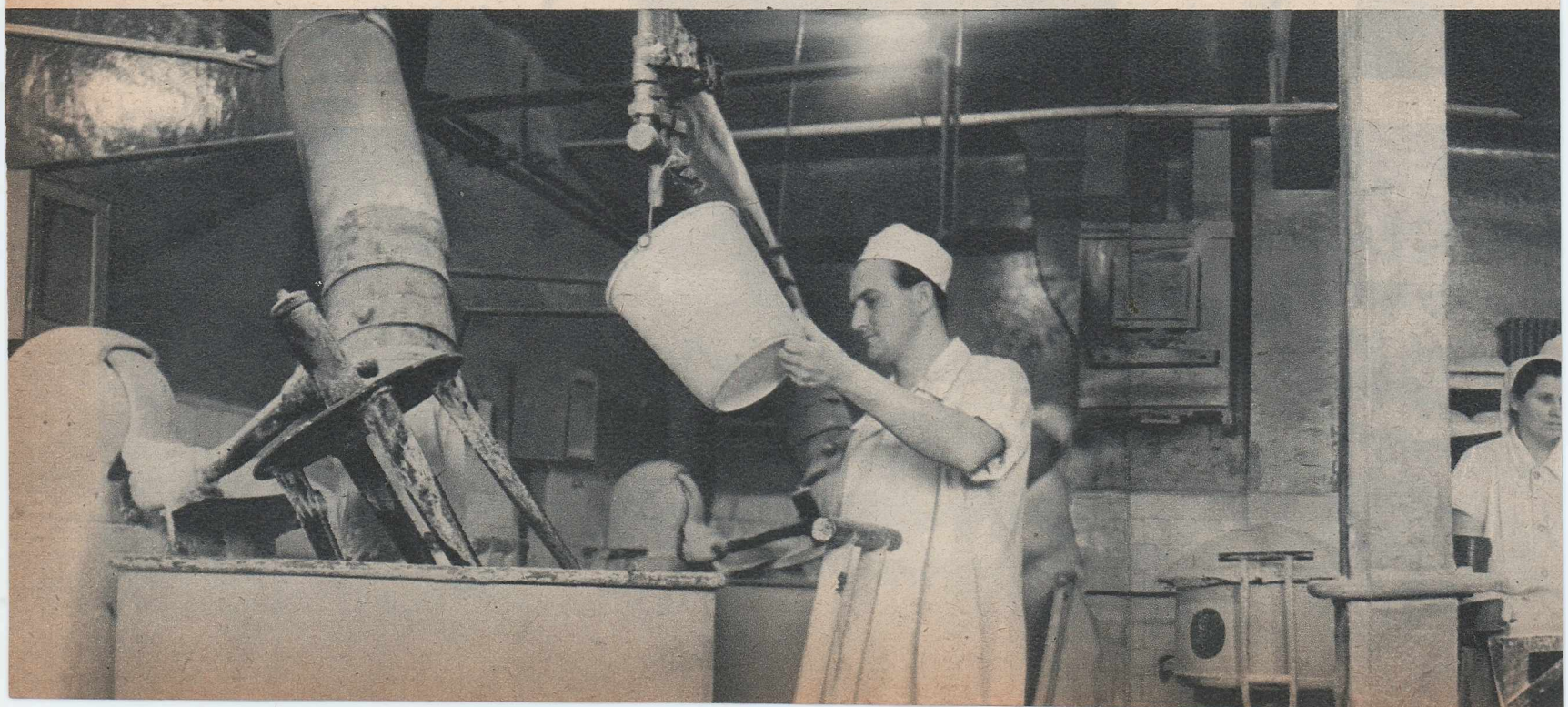
schimb de experiență muncitorii din toate unitățile noastre.

Pîine, dragoste și colaborare

Concursul a dovedit că îndelnicirea de brutar solicită în cel mai înalt grad spiritul de colectiv. I-am rugat pe cîțiva membri ai brigăzii conduse de tov. Dumitru Zidaru de la întreprinderea „Nicolae Bălcescu” să ne împărtășească din experiența colectivului lor în acest domeniu.

— În munca noastră — ne-a spus cocătorul Ion Bențea — am împămîntenit o lege: un adevărat brutar trebuie să cunoască bine comportarea aluatului în toate fazele sale, ca să poată interveni, cînd e cazul, în orice moment, în orice etapă. Ce se întîmplă dacă un cocător lipsește, să zicem fie și pentru cîteva momente? La nevoie, frămîntătorul poate să înlocuiască un cocător. Iar ca să putem stăpîni întregul proces de fabricație a pîinii, cei mai mulți dintre noi urmăm cursurile de calificare multilaterală.

— Întrajutorarea aceasta — a intervenit modelatoarea Ilinca Olteanu — are în vedere și colaborarea noastră mult mai strînsă cu laborantul echipei. Acesta ne comunică din timp rețeta aleasă și, cunoscînd astfel calitățile fiecărei materii prime, știm cum

dozăm timpii optimi pe fiecare
ă.

Și în alte brigăzi din întreprin-
rile noastre de panificație am
at aceeași muncă prin excelen-
colectivă. Meșteri cu experien-
îndelungată ori începători
au mărturisit acest lucru ca pe
ul din marile secrete ale mese-
i lor. Brigadierul Mihai Petre,
la secția franzelărie a întreprin-
derii „Nicolae Bălcescu“, a
și adăugat încă unul din acele
secrete pe care trebuie să le știe
ată lumea:

— E dragostea. Pâinea e o
nță vie; ea are nevoie de dra-
ste. Și să-i spunem dragostei
și pe nume: atenție și iar aten-
ție, începând cu prepararea maie-
or și terminând cu scoaterea
pâinii din cuptor. Inginerul nos-
tră șef, tov. Isac Brătian, are o
răbă: „Pâinea este ca un copil
care trebuie să-l crești pînă
majorat“. În brigada noastră
și ne străduim să creștem așa
m se cuvine acest copil preten-
os.

În loc de „condică de sugestii și... mulțumiri“

„Mă simt dator să laud calita-
tea excelentă a pâinii, mă simt
dator să laud o astfel de acura-
te“. Să recunoaștem că la
ima vedere orice condică de
sugestii și reclamații poate în-
dia cuvinte ca acestea, găsite
caietul unității din bd. Duca
nr. 35. Dar păreri asemănătoare,
iar dacă nu au cuvintele atât
frumos imbinat, am aflat
la mai mulți consumatori cu
re am stat de vorbă.

— Cum apreciați pâinea neagră
oduză în ultima vreme?

— Îmi place pâinea pe care
o dau acum brutarii. Este bine
aptă și pufoasă... Nu pot decît
-i felicit pe cei care-și fac astfel
toria (Elena Antonescu, sala-
tă a Oficiului farmaceutic din
rada Al. Constantinescu nr. 8).

— Avem o pâine așa cum ne-am
rit-o: curată, lucrată cu grijă,
lce, s-o tot mănînci (Stela
isboiu, bd. Armatei Sovietice
nr. 58).

— Prețuiesc pâinea fabricată
ultimul timp, în special cea
agră, mai ales pentru faptul că
foarte curată (Mioara Nede-

lescu, strada Episcopul Ambro-
zie nr. 5).

— Dar cea intermediară?

— Și aceasta este foarte bună,
dar nu în mod constant. De ce?
(Elena Nanu, strada Aureliu
nr. 16).

— Am observat și eu fluctuații
în ceea ce privește calitatea pâinii
intermediare. Cred că bătălia
pentru calitate trebuie să fie o
preocupare continuă în toate
direcțiile (Elena Antonescu).

— Găsiți întotdeauna pâine
proaspătă?

— Nu. Mai sînt zile cînd cum-
părăm pâine veche. Îmi pare rău
că se întîmplă lucrul acesta în
zile care nu justifică în nici un
fel de ce pâinea este veche
(Tereza Pomp, strada Dobrici
nr. 93).

★

Intr-adevăr, cele mai multe
din micile nemulțumiri ce-și mai
fac locul în condicile centrelor
de pâine consemnează o dorință:
să nu se mai aducă pâine veche.
Ne-am adresat tov. Ion Zăpu-
cioiu, inginer-șef la Trustul de
panificație al orașului București,
rugîndu-l să ne informeze ce se
întreprinde pentru rezolvarea a-
cestei cerințe:

— Corelarea producției cu ne-
cesarul de consum constituie pen-
tru noi o problemă pe care ne
străduim s-o rezolvăm. În acest
sens, Trustul de panificație îm-
preună cu O.C.L. „Pâinea“ au
stabilit noi procedee pentru trans-
portul pâinii în timpul nopții;
unele din acestea au început să
se experimenteze. Astfel și golu-
rile ce s-ar ivi în zilele cu vîn-
zare multă, se vor acoperi cu
marfă proaspătă.

Pentru reușita acestei încercări
se impune însă ca și tovarășii
care lucrează la centrele de dis-
tribuire să studieze cu mai multă
răspundere factorul vînzare. In-
dicațiile riguroase pe care le-au
primit în ultimul timp îi vor
ajuta pe responsabili centrelor să
regleze mai judicios comenzile...

... Iar pe consumatori să aibă
— după cum spunea un cetățean
— o pâine „veșnic proaspătă“.

Magda MIHĂILESCU
fotografil de Tr. PROSAN

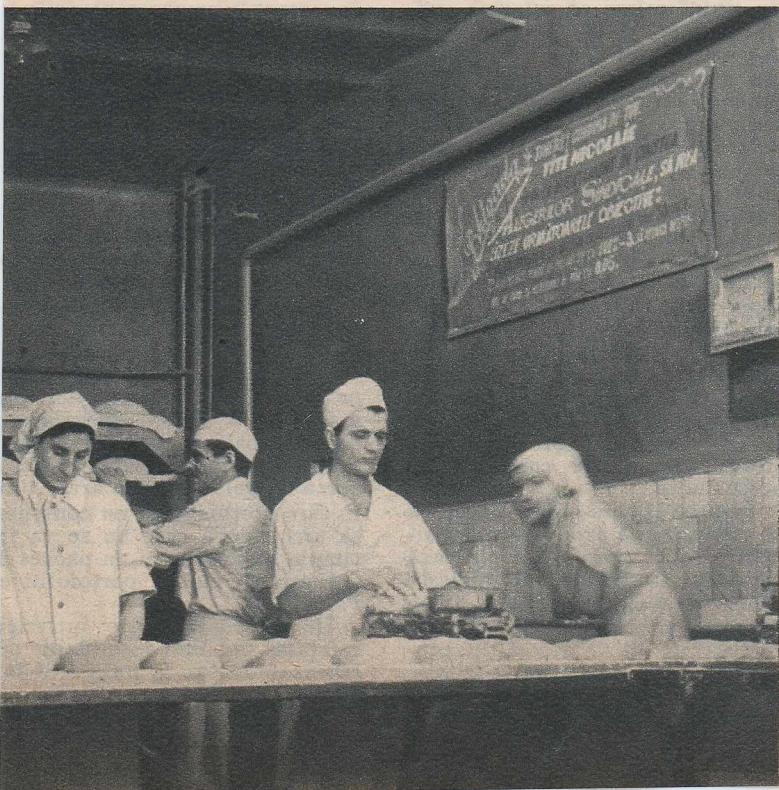

„Adorația magilor“, capodopera lui Ru-
bens, a aparținut timp îndelungat du-
cilor de Westminster. Ea a fost vîndută
la o licitație cu enormă sumă de 275.000
lire sterline.

„RĂPIREA EUROPEI“ sau

Europa furată

— MILIOANELE ÎNGHIT
MUZEELE CELEBRE —

Vinzare la Galeriile londoneze Sotheby. Pinza expusă este o operă necunoscută a lui Frans Hals, care a stat îngropată în colecția particulară a familiei de demnitari militari Warde-Aldam timp de o sută de ani. Tabloul a fost vândut cu 182.000 lire sterline.

Cu cităva vreme în urmă, la licitația de la Galeriile Parke-Bernet din New York, s-a achiziționat cu uriașă sumă de 2.300.000 dolari tabloul lui Rembrandt „Aristotelul contemplând bustul lui Homer”; afaceriștii de pe piața artei au reputat astfel cel mai mare succes al secolului! Nu numai că a fost bătut vechiul record al miliardarului Andrew Mellon, care cumpăraseră în 1931, pentru suma de 1.166.400 dolari, „Alba Madonna” de Rafael, dar s-a dovedit, fără drept de apel, că bursa tablourilor se arată a fi din ce în ce mai prosperă, că opera de artă este considerată cel mai sigur plasament de capital. Nici acțiunile lui „Union Minière” din Katanga, nici petrolul din Kuwait, nici bananele de pe posesiunile din America Latină ale lui „United Fruit Company”, nici măcar acțiunile infloritorului (datorită comenziilor militare) „General Dynamics” nu mai pot rivaliza cu miraculoasele pinze acoperite cu pigmenti colorați. Cu oricare dintre pachetele de acțiuni ale unor companii poți avea nefericită șansa să te trezești ruinat, din „capriciul” nu știi cărui popor care și-a cucerit independența; dar tablourile n-o să te anunțe

niciodată, într-o bună dimineață, că vor autodeterminarea și nu-și vor pierde valoarea din cauza încetării cursei înarmărilor.

Piața aceasta a artei, care își oferea comorile unui număr restrâns de amatori, nu mai putea rămâne în perimetrele ei prea înguste. Legile bursei trebuiau deci introduse și pe noua piață, pentru a forța boomul. Că o cerere mare urcă prețurile, e un lucru bine cunoscut. Iată de ce, mulți newyorkezi au găsit în cutia de corespondență un pliant, tipărit cu majuscule și plin de semne de exclamație care venea cu îmbietoarea ofertă: „Cum puteți realiza, chiar azi, supraprofituri pe piața artei, grație aceluiași metode riguroase și aceleiași tehnici sistematice de căutare, utilizate de marii specialiști de la bursă”. Ademenitoare invitație! Mai ales că acest lucru este posibil de realizat doar „cu un capital inițial care poate merge de la 5 dolari la 500 de mii de dolari”!

MANUALUL FERICITULUI CUMPĂRĂTOR

Uriașa mașină de creat iluzii — publicitatea — a pus în bătaie artileria grea ca să convingă pe americanul de toate categoriile de beneficiile și viitorul pieței de artă. În acest scop s-a editat chiar și o publicație: „Ghid și previziuni pe piața artei”.

Dar acest manual al fericitului cumpărător nu răspunde, de la bun început, unei întrebări: de unde va lua americanul de rînd sau cel mijlociu suma aceea minimă de dolari pe care s-o investească într-o pinză? Din chiar lista prețurilor publicate de „ghid” reiese că cel mai „ieftin pictor” dintre moderni este Benton: 1.000 dolari. Dar Benton e o stea a paletei ale cărei tablouri au înregistrat o scădere simțitoare, de la 3.500 la 1.000 dolari. Pinzele pictorilor de seamă, după însăși indicația ghidului, au atins sume pe care buzunarele majorității absolute a americanilor nu le-au văzut niciodată: Gauguin 364.000 dolari, Van Gogh 369.600 dolari, Degas 180.000 dolari etc. Ne-maivorbind de clasici pentru care se plătesc sume copleșitoare. Dar tentația e tentație. O achiziție pe piața artei, care azi pare de mică importanță, mâine ar putea fi de neprețuit. Și ghidul se străduiește să te convingă de acest lucru.

În primul rînd ghidul încearcă să convingă că arta este un business. Dacă cineva își plasează capitalul în tablouri dobîndește dintr-o dată cinci avantaje: „1) Un potențial de beneficii practic incalculabil; 2) O formă de protecție contra inflației, aproape unică; 3) Posibilitatea fără precedent de a ocoli taxele fiscale;

4) O piață internațională totdeauna activă care... garantează posibilitatea de a schimba oricînd operele de artă în bani; 5) Mobilitate... care permite salvarea bunurilor de la distrugere în caz de război”. Și pentru riscul pirea oricărei aprehensiuni, dau drept exemplu tablourile lui Van Gogh, pictorul olandez, care în timpul vieții n-a putut să vîndă decît două pinze cu derizoria sumă de 3 dolari. Fericit și bine inspirați cei care au plătit acești bani! „Grădina publică din Arles” s-a vîndut, după aproape patruzeci de ani, în 1921 cu 6.000 dolari, în 1955 cu 36.000 dolari, iar în 1958 cu 369.000 dolari! Da, un potențial de beneficii practic incalculabil!

În al doilea rînd, utilul și îmbină în modul cel mai armonios cu frumosul și plăcutul, pentru că, „oricînd, putînd scoti pe o creștere a prețurilor mare ca la bursa, speculatorii de artă poate avea o plăcere profundă din contemplarea și expunerea operelor sale de artă, timp în care prețurile lor nu conțin să urce, lucru care nu se va întîmpla niciodată cu un pachet de acțiuni ori cu un portofoliu de valori”.

În concluzie, orice întîrzieră e fatală. Cel mai formidabil business este doar la începutul lui. Inițiază-vă! Învățați să vedeți prețurile, să descoperiți, în fazele

capiente, talentele deosebite și cerele geniale! Tot ce trebuie să știe despre piața de artă vă formează și vă sfătuiește bilul „Ghidul pieței de artă”. Un sigur risc vă pîndește: acela de deveni bogăți!

Despre eficacitatea acestui efort publicitar în rîndurile cetățenilor simpli americani nu există nici un fel de date. Marile afaceri capodoperele picturii universale le fac mai departe oamenii să veniți mari.

Asaltul businessului pe piața de artă este îngrijorător. Muzeele din țările capitaliste se află în imposibilitate de a concura cu marile rechini ai finanței, care încă pe piață sume colosale. O parte de către stat cu fondurile publice, aceste muzee au devenit instituții care trăiesc din donații și subscripții, aflîndu-se în cele mai multe ori în situația de a nu putea cumpăra la licitație înzestrări de valoare. Din această cauză capodoperele se îngroapă în pinacotece particulare, departe de privirile mulțimii.

FEBRA LICITAȚIEI

Așadar „ghidul” l-a introdus pe fericitul nostru cumpărător în tainele pieței de artă: cunoaște cu exactitate prețurile plătite pentru cele mai renumite tablouri, cei mai bine cotați clasici, pictori contemporani pasibili să devină geniali, pînze a căror valoare este în deprecieri, în sfîrșit, cum s-ar zice, e înarmat cu oate cunoștințele ca să facă o afacere bună. Nu-i rămîne decît să ia un bilet de intrare la licitația de la Galeriile Parke-Ber-

net. Dacă n-a fost prevăzător, nu va avea loc în sală și va fi nevoit să privească licitația retransmisă la televiziune într-una din cele trei încăperi adiacente.

Înfloritoare bursă a tablourilor e lipsită de stridență, vacarmul, sudoarea, goana și îngheșuiala de la cabinele telefonice, așa cum se întîmplă în bătrînul Stock-Exchange*). Aici e liniște, bunăcuviință, toalete elegante, parfum. Sora mai mică a bătrînei burse a împrumutat de la aceasta — în afara metodelor speculative — doar emoția. Emoția care se reliefează pe figurile acestor domni cînd prin fața lor se plimbă tablouri cu colorituri tulburătoare și scene pe care nu le poți uita niciodată. Fiecare dintre ei privește cu ochi înghețați pînzele, gîndindu-se în aceeași clipă cum ar putea să le speculeze peste un an, doi sau zece, sau regretînd că de pe unul din pereții vilei sau palatului său va lipsi o capodoperă de Rubens, Frans Hals, Renoir sau Manet. Cu un secol în urmă, un titlu nobiliar mai exprima o poziție de frunte în societate. Dar azi, cînd nimeni în America nu acordă titluri nobiliare, prezența unor capodopere în pinacoteca personală îl situează pe posesor pe treapta de sus a societății. Un exemplu: Alfred William Erickson, un mic negustor de bretele și lenjerie din Brooklyn, avea o mică agenție de publicitate. Întreprinzător, el a transformat în cîțiva ani agenția într-un trust publicitar. Dar acest „self made man” și-a cîștigat o adevărată faimă și o poziție

*)Bursa din New York

solidă în înalta societate numai după ce a cumpărat o serie de tablouri, printre care și un Rembrandt: „Aristotel contemplînd bustul lui Homer”, pînza pe care marele olandez a creat-o într-una din cele mai grele perioade ale vieții lui.

Să facem o paranteză și să urmărim destinul acestui tablou pentru care nu demult s-a plătit cea mai mare sumă din toate timpurile: 2.300.000 dolari. În anul 1653 Rembrandt trăiește zile dureroase. Încolțit de dușmani, hărțuit de viața mizeră, pradă datoriilor, artistul se află în pragul deznădejdiei. Dar într-o zi salvarea vine pe neașteptate: un nobil sicilian, Don Antonio Ruffo, îi comandă un tablou și-l plătește anticipat cu 500 de florini. După un an vasul „Bartholomeus” va transporta spre Messina pînza „Aristotel contemplînd bustul lui Homer”. Timp de aproape 200 de ani tabloul a rămas în Sicilia. În 1815 el a fost achiziționat de un aristocrat britanic: sir Abraham Hume. De la Londra el s-a mutat la Paris, unde a fost cumpărat de un oarecare american pe nume Huntington. În 1936 el este achiziționat de Erickson pentru 590.000 dolari.

Multe opere de artă se vînd prin intermediari. Dar cum aceștia urmăresc să stoarcă ei înșiși profituri cît mai mari, licitația prilejuiește o confruntare în cîmp deschis a pasiunilor. Teoretic, la o licitație se plătește prețul cel mai potrivit posibil. Practic însă, în afară de spectacolul destul de antrenant, aici acționează forțe subterane pe care neinițiații nu le cunosc. A stîrnit mare nedumerire la o licitație recentă faptul că un portret de Van Dyck a fost vîndut cu suma de 27.000 dolari, cînd el fusese apreciat la 53.000 dolari, pe cînd un tablou de Lucas Cranach cel Bătrîn, portretul „Prințesei Sybille de Clèves”, a fost cumpărat cu 105.000 dolari, sumă dublă prețului oficial. Care este misterul? În primul caz este fără îndoială vorba despre așa-numita acțiune a valorilor scăzute. Cîțiva afacești uniți într-o coterie delegă pe unul dintre ei să formuleze oferta, ceilalți reținîndu-se să supraliciteze. Concurența este astfel limitată prin înțelegere și se obține pentru tablou valoarea cea mai scăzută posibilă. Tabloul va fi apoi speculat cu prima ocazie, fiind scos în vînzare cu un preț dublu sau triplu. În cel de-al doilea caz este străveziu trucul valorii ridicate, cînd, pentru a umfla prețurile la tablourile unui pictor, se plătește o sumă enormă la o singură pînză.

La bursa tablourilor de la Parke-Bernet din New York și de la Sotheby din Londra, după cum se vede, poți să fii cuprins de febra licitației, chiar să și tremuri de emoție. Cu o singură condiție: să ai bani. Altfel rămîi un simplu spectator în fața ecranului de televiziune.

OMUL DIN UMBRĂ

În saloanele de pictură, în micile sau marile muzee din orașe, la licitațiile însemnate sau cu totul obscure, în galeriile de vechituri ale anticarilor, apare discret omul din umbră. El își plimbă tăcut privirile pe pînze, exultă și adeseori cade într-o contemplare îndelungă în fața unui tablou. În acele clipe el apreciază, calculează și își pre-

Pînza „Băiatul cu bluză roșie” de Cézanne a fost cumpărată în 1900 de negustorul parizian de tablouri A. Vollard cu 600 dolari. De curînd, pentru ea s-au plătit 616.000 dolari!

„Tînără fată citind” de Fragonard este unul din tablourile pentru care în 1961 s-a plătit cea mai mare sumă: 430.500.000 de franci vechi. Și alte prețuri în ordine descrescînd: „Père” de Cézanne: 93.200.000 fr. v.; „Podul Moret” de Sisley: 62.000.000 fr. v.; „Compartimentul de clasa a 3-a” de Daumier: 52.000.000 fr. v. etc.

gătește loviturile. „Omul din umbră” este intermediarul.

Intermediarul e o specie cu exemplare puține, dar care hotărăște de cele mai multe ori soarta unui tablou pe piața artei. El acționează subteran la licitații și se bucură de încrederea celor mai bogăți colecționari din lume: Mellon, Morgan, Onassis, Lehman, Chrysler, Rockefeller sau Ford. Urăște un singur lucru: publicitatea. Se ferește să se vorbească despre dînsul. Și are o pasiune ciudată, de pensionar de provincie: îi place să citească,

„Aristotel contemplînd bustul lui Homer” de Rembrandt a înregistrat cel mai mare preț care s-a plătit vreodată pentru o pictură: 2.300.000 dolari! Muzeul Metropolitan din New York, care a achiziționat tabloul, n-a avut această sumă la îndemînă și a fost nevoit să apeleze la donația unor particulari.

în primele ore ale dimineții, necrologurile din ziare. S-ar părea că lectura unui necrolog nu este decât o pasiune fără importanță. Dar, de fapt, câteodată, în dosul unui anunț funerar se ascund zeci de tablouri, scoase de ani de zile din circulație și care, prin moartea colecționarului sau a artistului, ar constitui o bună afacere. Uneori însă presupuși morți joacă feste abilitilor speculanți.

Acum trei ani pictorul francez Jacques Villon în vârstă de 80 de ani, căzînd, și-a fracturat șoldul. Zvonuri persistente anunțau moartea lui iminentă. Accidentul a prilejuit un fenomen aproape de necrezut. În douăzeci și patru de ore pinzele pictorului au dispărut din expoziții, intermediarii scontînd pe o creștere vertiginosă a prețurilor. Dar ghinionul e ghinion: artistul octogenar s-a făcut bine și afacerea a eșuat, deocamdată.

Joseph Duveen rămîne clasicul exemplar al acestei specii de speculanți. Posedînd un titlu no-

Tot ce se poate cumpăra, să se cumpere! Ei plătesc pictorilor un salariu în schimbul unui număr de tablouri. Alteori concesiunează dreptul de vânzare, reținînd o treime din valoare, ca Leo Castelli, agentul de vânzare al pictorului decadent american Jasper Johns.

Artistul care nu s-a vîndut încă e sortit să cadă în ghearele „sărilor de închiriat”. În schimbul unei sume de 700-1.000 de dolari, el va obține un salon ca să-și expună pinzele. Dar la prețul inițial el va fi obligat să mai plătească costul cataloagelor, al publicității și lichiorul servit la vernisaj.

Cum artiștii în viață nu ating nici pe departe valoarea clasicii, intermediarul forțează prețurile, speculînd gustul unui anumit public. „Piața artei este astăzi teribil de nesănătoasă — mărturisește intermediarul Charles Allan — explicînd o anumită preferință în Occident pentru pinzele abstracționiste. Oamenii cumpără nu ce le place, ci ceea

avea încă o pictură reprezentativă, cu nume sonore, care să satisfacă orgoliul noilor parveniți. John Marin sau Stuart Davis erau umbriți de faima maștrilor europeni. Dispunînd de surse financiare uriașe, milionarii americani au achiziționat totul, de la temple grecești și icoane bizantine pînă la pinze de valori neprețuite.

J. Pierpont Morgan a cumpărat opere de artă în valoare de 60 de milioane dolari. Bogătașa Isabella Stewart Gardner din Boston închide între zidurile palatului său în stil venețian, cîteva din cele mai valoroase pinze din lume, printre care „Răpirea Europei” de Tizian. Despre Gardner se povestește că de fiecare dată cînd achiziționa un tablou reducea salariile servitorilor săi. Financiarul P.A.B. Widener din Philadelphia a colecționat și el numeroase capodopere printre care „Moara” de Rembrandt și „Crist pe cruce” de Van der Weyden.

În anul 1958 a stîrnit mare vîlvă la Galerile Sotheby din Londra vânzarea cîtorva celebre tablouri ale milionarului newyorkez Jacob Goldschmidt. El a vîndut în 21 de minute șapte pinze din școala impresionistă, cunoscute doar din reproduceri, cu colosala sumă de 781.000 lire. La ora aceea era cea mai bună afacere pe care o făcuse vreodată un colecționar. Printre pinze se afla „Băiatul în bluză roșie” de Cézanne, care în 1900 a fost cumpărată doar cu 600 de dolari. Goldschmidt a vîndut-o cu 616.000 dolari!

În Anglia, moartea ducilor, conților, lorzilor sau a demnitarilor militari, îmbogățiți în urma jafurilor din colonii, scoate la lumina zilei originale renumite pe care nu le-au văzut mai mult de o sută de ochi. Astfel, cu cîțva timp în urmă, la o licitație a apărut o pinză necunoscută în lumea artei: „Portretul unui cavaler” de Frans Hals, pinză care a fost ținută ascunsă în colecția demnitarului militar Warde-Alldam. Moartea ducelui de Westminster a pus în circulație renumita capodoperă a lui Rubens „Adorația magilor”, care a fost cumpărată imediat de un intermediar, negustorul de opere de artă L. Koetser. Pinzele se vînd de obicei în cîteva minute. Tabloul trece dintr-o mîină în într-alta. Aceste cîteva minute sînt singurul prilej cînd pot fi văzute și de aceea este de-a dreptul revoltător ca ele să intre în posesia unui singur individ, cînd milioane de oameni ar dori să le contemple în muzee.

★

În Occident, numeroase capodopere ale picturii universale se concentrează în mîini din ce în ce mai puține. Insolenții bogătași americani care domină piața mondială a artei vor să cumpere totul. Europa e literalmente jefuită de tezaurul său artistic. Și dacă azi se fac tranzacții doar cu unicate, mîine nu este exclus ca furia aceasta a achizițiilor să vizeze valorile unor întregi muzee. Este semnificativă întrebarea bogătaşului brazilian Bandedira de Mello, uimit de comorile muzeului Prado din Madrid: „Aș vrea să știu: cam cît ar trebui să plătim ca să cumpărăm Prado...?”

C. BOZBICI

CARTI

Florin Mugur:

„VISELE DE DIMINEAȚĂ”

La apariția primului volum al lui Florin Mugur, poate datorită motivului insistent al viselor, al zăpezilor immaculate sau al amintirilor, unii critici s-au lăsat înșelați de titlu și de o vagă alură romantică a poetului, grăbindu-se să-l înscrie pe linia romantismului cert, deși n-a fost vorba decât de prelucrarea unor prețuri romantice.

Cel de-al doilea volum „Visele de dimineață” recent apărut, marcînd o maturizare a trăsăturilor liricii sale, demonstrează gratuitatea acelor definiții rigide, prematur enunțate, menite să îngusteze aria de cercetare a creației poetice. E adevărat că și acest volum păstrează ceva din atitudinea ușor romantică a debutantului de atunci, în ciclul al cărții („Anii de început”) stîncă, într-o anume măsură, sub semnul evocării acelor ani pe care primul volum îl definea ca aparținînd romantismului Sînt „anii de început”, ai adolescenței active și visătoare, în care iubirea și mărturiseste, timidă, între două bătălii în momente de repaus, după scrierea lozincilor mobilizatoare și împărțirea „Scînteii”. Dar aceste imagini ale trecutului apropiat, în care și fumul fa bricilor pare „o largă mantie romantică” sînt tratat înlocuite cu imaginea prezentului și însăși pledoaria pentru romantism capătă un sens contemporan „Un romantism în haine de lucru, mă profund!”

În realitate, chiar aceste „vise de dimineață”, care dau titlul volumului sînt vise lucide care presupun o participare activă și directă la realizarea lor. Versurile închinat prezentului dir ciclul „Cîntece la lumina zilei” se întemeiază tocmai pe înțelegerea visului cu un început de participare, ca o atitudine poetică militantă. Poetul se simte atra cu deosebire de peisajul industrial noi al patriei și cîntă convertirea prin efortul uriaș al oamenilor muncii, a pietre și cimentului în construcțiile socialiste („Pietrele”, „Trenul cu piatră”, „Cinema Ciment”) sau a țigărilor în mătase (frumosul poem „Dansuri la Săvinești”). Recunoștința se îndreaptă către acei care au construit „strada argintie”, către oțelarii „cu arul frunții aspru, încordat”, căruia îi dedică un remarcabil poem. Portretul oțelărilor este al unui luptător îndrăzneț, care biruie cu siguranța omului puternic și neînvinș focal, „zeu tînr”, devenind astfel stăpîn al zeilor („Poemul despre oțelari”). Adevărata poezie este însăș poezia vieții, a construcției — afirmă Florin Mugur în poemul amintit și în „Casă neterminată”. Și această poezie trebuie descoperită, captată în imaginii și redată autorilor ei.

Pornind de la această premisă, volumul ni se pare încă prea puțin angajat în cuprinderea unei cîntări mari diverse și adevărate din realitatea prezentă, socotindu-se că tînrul poet, cu experiența pe care o deține după o susținută activitate lirică și reporterică, ar putea oferi un tablou poetic mai larg și mai variat al actualității, ogîndînd în profunzime sufletul omului contemporan. Actualitatea ar trebui să pătrundă mai puternic în versurile lui Florin Mugur, cu ațit mai mult cu cît poetul s-a dovedit receptiv la poezia ei, înțelegîndu-i sensurile și neasemuita frumusețe. De asemenea, Florin Mugur va trebui să fie mai exigent față de înfățișarea propriului vers, eliminînd platitudinile și prozaismele care se mai strecoară pe alocuri (ca în versurile: „Trăce piatră — și va fi ciment / și beton compact, plii de putere”).

Calitățile recentului volum obligă la o continuă îmbogățire a sferei tematice și ideologice a creației poetului la o cizelare atentă a expresiei poetice

Florin mugur
Visele de dimineață

Prin fața acestor oameni care privesc încordați se perindă tablouri. Fotografia a fost făcută la licitația de la Galerile londoneze Sotheby. Mulți dintre ei sînt bogătași care caută un plasament bun în tablouri, ca și Olga Deterding, fiica cunoscutului magnat al petrolului, pe care o putem vedea în prim plan, cu stiloul lipit de buze.

iliar, acela de lord, avînd o avere frumusică, Duveen are la activul său cele mai insolite acțiuni. Se povestește că obișnuia să mituiască stewarzi de pe transatlantice ca să-și asigure cabine sau locuri pe punte alături de bogătași vestiți. Astfel a aflat secretele multor colecții particulare. Ca un adevărat rechin, pindea clipa cînd un tablou urma să fie scos în vânzare. El avea în slujba sa, fără ca nimeni să știe, valeți ai celor mai renumiți bogătași. Astăzi, intermediari ca Wildenstein, Knoedler etc. au renunțat la aceste metode, ca fiind prea compromițătoare. Ei s-au organizat în „case de artă” și dispun de însemnate fonduri care le permit să îngroape picturile ani de zile, pînă cînd piața oferă prețurile maxime.

Dar lumea neînsuflită a pinzelor a devenit prea îngustă pentru întreprinzătorii speculanți de tablouri și, ca niște buni oameni de afaceri, au început să achiziționeze... artiști în viață.

ce cred că este la modă. Intermediarul a ridicat prețurile tocmai pentru a atrage pe cumpărător. Ei au înțeles că cei mai avansați cumpărători sînt cei care nu au încredere în nimic ieftin”.

UNDE SÎNT TABLOURILE CELEBRE?

La Paris circulă următoarea butadă: un magnat a dat telefon unui intermediar și i-a cerut să-i cumpere două tablouri de Matisse.

— Dar aș vrea ca să vedeți dumneavoastră pinzele mai întii — i-a spus intermediarul.

— Cînd cumpăr o sută de acțiuni de la Royal Dutch mă duc să văd puțurile petrolifere? — a întrebat iritat magnatul.

Aceasta este fizionomia colecționarului american.

Începînd din ultimul deceniu al secolului trecut tot mai multe capodopere ale vechilor maștri ai picturii sau ale celor contemporani, au început să părăsească Europa. Lumea nouă își crease o industrie puternică, dar nu

Dumitru SOLOMOI

Te rog să-mi povestesti ceva interesant din viața dumitale! O asemenea dorință, exprimată pe neașteptate, are de obicei un efect paralizant. Rareori se întâmplă ca reporterul să obțină în acest fel ceva din partea celui pe care-l... chinuie, chiar dacă omul are la activ o mie de întâmplări capabile să umple și o duzină de tomuri.

Radu Gligor mi-a spus însă următoarele:

— O să-ți povestesc, dar nu pentru gazetă, ci numai așa... Bagă la loc carnețelul, că mă deranjează.

Profit de întreruperea lui pentru a spune că ne aflăm la Baia-Mare, într-o grădină de vară, cu toate că pe dealurile de prin-pretur se înstăpînise toamna de vreo două-trei săptămîni.

— Întîi de toate, continuă Gligor după o clipă, trebuie să afli că înainte de a veni aici am lucrat în mai multe locuri, tot ca miner, mai ales la tunele. Eram holtei, nu mă așezasem încă, îmi plăcea să umblu, să văd țara cît mai sînt tînăr... Pe unde am fost? Întrebă-mă mai bine pe unde n-am fost! Îmi amintesc de ziua cînd am sosit pe un șantier de cale ferată. Era toamnă ca și acum... Ba nu: abia se sfîrșise vara. Se lucra la tunel pe brînci, era un tunel adînc și trebuia terminat pînă ce aveau să dea ploile, terenul fiind foarte greu: pămînt moale și lunecos. Se înainta cu mare grijă, cu lucrări de protecție dublate, dar fără o secundă de răgaz; așa că, ce să spun, am intrat direct în foc. Zilele acelea cred că n-am să le uit niciodată. Eram toți tineri, hm, și eu eram mai tînăr și cu toții nu aveam decît un singur gînd: să dăm gata tunelului la ziua hotărîtă...

Gligor se-ntrerupse și căzu pe gînduri. Apoi zise:

Era cu ani în urmă. Cîți ani am acum? Păi, peste treizeci, nu mult, dar, oricum, peste... Știi, la douăzeci de ani omului îi place să se considere matur și serios, iar la treizeci, cam alarmat, își zice că-i încă foarte tînăr... Era acolo cum ziceam, un iureș nemai-pomenit. Tunelul, mîncarea, somnul și iarăși tunelul, și tot așa, de ne crescuseră bărbile de un cot; n-aveam timp de stat la oglindă. Toamna era aproape, tunelul trebuia gătat. Cum eram nou venit, nici nu-i cunoșteam la față pe cei de partea cealaltă, de la tunel-iesire, eu fiind la tunel-intrare. Curînd aveam să dăm ochi în ochi chiar în inima muntelui. Într-o dimineață, ce să vezi, le-am auzit deodată vocile. În prima clipă încremenirăm toți, apoi cineva strigă de bucurie cu atîta sete, că ne țiuiră urechile. Imediat, în prima linie am rămas numai trei, apoi, doi, și apoi numai unul. Ne schimbam din sfert în sfert de ceas. Îmi veni și mie rîndul. Auzeam limpede loviturile celuiilalt, de la ieșire. Apoi dintr-o dată, peretele subțire de pămînt se dădu la o parte ca și cum s-ar fi deschis o fereastră. Și-atunci văzui ochii strălucitori ai celuiilalt, doi ochi care rîdeau și mîna lui întinsă ca pentru îmbrățișare. Am avut vreme să mai văd pe mîna lui, între cot și palmă, o frunză lungă, zimțuită, uite cam așa... am dat să-i strîng mîna și atunci...

frunza de palmier

— schiță —

de Leonida NEAMȚU

Ilustrație de Viorel RADU

— Atunci?

— M-am trezit într-o odaie albă de spital. Da, s-a năruit peste noi pămîntul... O armată de doctori tineri și bătrîni mă luaseră în primire, căci era musai să scap. Cît despre celălalt, omul cu frunza zimțuită pe mîna, mi-au spus că e la un spital și mai mare, unde i se făcuse o intervenție chirurgicală. Am aflat că băieții luptaseră ca niște eroi ca să ne scoată din pămînt... Eu am ieșit din spital după vreo cîtăva vreme și m-am urcat direct în acceleratul de București. Acolo am fost decorat. De la București m-am întors la șantier. Se făcuse primăvară, tunelul era gata, oamenii ce lucraseră la el erau de acum prin alte părți. Am vrut să-l găsec pe „celălalt”, dar nu era acolo. Cineva mi-a spus că numele lui e Lupu și că-i la Zalău, altul că-l cheamă Berinde, și că-i la Petroșeni...

Am mai umblat ce-am umblat prin țară, pînă la urmă m-am oprit aici, la Baie, m-am făcut iar miner și m-am însurat.

— Felicitările mele!

— Mulțumesc, deși-s cu o în-tîrziere de trei ani și ceva. Gligor îmi aruncă o căutătură încruntată. Ai înțeles tot ce ți-am spus pîn-acum?

— Cred că da—i-am zis. Și — întrebai curios — pînă la urmă l-ai întîlnit pe „celălalt”?

— Da și nu. Ascultă ce-ți zic mai departe. În vara asta am umblat prin Moldova cu motocicleta. Mergeam de la Va-

tra-Dornei la Suceava; e foarte frumos pe acolo. Să te duci neapărat, dar nu singur. Nici eu n-am fost neînsoțit, ci cu nevasta. E prea frumos ca să călătorești singur. Tot ce-i frumos trebuie să împarți cu altul, în timp ce tristețea, nu.

— Asta a mai spus-o cineva.

— Se poate. Am o „Jawă” de unu șaptezeci și cinci și nu gonesc ca nebunul. Cu motocicleta nu te joci, asta e! La un moment dat, pe o serpentină ce străbătea pădurea, ne ajunge din urmă un „Mezeu”. Trece vîjînd pe lîngă noi și se tot duce. De-aș fi fost mai tînăr m-aș fi luat la întrecere, cred că asta-i trebuia. Îl las însă să treacă, nu-mi pasă. Nu după mult însă, văd „Mezeul” oprit, tras la marginea drumului. Motociclistul îmi face semn. Opreș și eu, ca să-l ajut dacă are cumva un necaz. Mă uit la dînsul, îl întreb din ochi; era un om frumos, cu fața numai zîmbet.

— Te rog, cîteva linguri de supă — îmi zice el.

— Mă rog — răspund eu, luat cam prin surprindere — de zarzavat, de tăitei, ori de găină?

Dînsul rîde cu gura pînă la urechi. Cînd îi trece, îmi explică:

— Am rămas în pană de benzină... Cîteva linguri numai, cît să-mi ajungă pînă la Suceava.

Mă uit iarăși la el și deodată îl întreb:

— De unde te-oi fi cunoscînd eu pe dumneata?

Rîsul i se potolește pe loc. Mă scrutează curios.

— Să știi că... ai lucrat cumva la Bicaz, nu?

— Nu, la Bicaz n-am lucrat — îi răspund. Te-oi fi confundînd, probabil.

Vorbind așa, îi torn cîteva capace de benzină, îmi mulțumesc și mă invită să pornesc primul. Eu îl invit pe dînsul, el iarăși pe mine, pînă ce mă înduplec. Pornesc, dar după un kilometru el mă depășește, trece zbrîntînd și îmi flutură cu mîna un adio. Ceva mai încolo îl găsec iarăși.

— Încă două linguri de supă, te rog...

— Și totuși eu te cunosc de undeva — zic.

— Și dumneata îmi pari cunoscut — face dînsul.

— Ai fost la Bumbești-Livezeni? — îl întreb.

— Ba nu. Am fost la Doicești.

— La Doicești n-am fost eu. Poate ne-om fi întîlnit la Borsec, anul trecut?

— La Borsec am fost acum doi ani.

— Se vede treaba că te confund totuși...

— Cine știe!... Mulțumesc de supă!

— Să-ți fie de bine.

Iarăși ne invităm care să plece primul, iarăși pornesc eu și el mă întrece din nou și îmi face semn cu mîna. Socoteam că dau de dînsul din nou, pe marginea drumului, cînd simt că merg pe geantă. Se spărsese cauciucul din spate. Nu e prea vesel să scoți roata pe o zăpușeală de aproape patruzeci. În fine, după vreun ceas, pornim iar.

— Trebuie să fi fost marinar — îmi zice soția din spate.

— Marinar? Cine?

— Cel cu supra.

— Crezi?

— Avea un tatuaj pe mîna. L-am văzut cînd și-a suflecat mîncele. O frunză de palmier.

Întîi cuvintele ei mi-au trecut pe lîngă ureche. Apoi, dintr-o dată, parcă le-ași fi înțeles mai bine.

— De unde știi tu cum arată frunzele de palmieri?

— Din cărți.

— Ia stai, ia stai... Și am oprit motocicleta. Ia dă-te jos fată dragă, și arată-mi cum e o frunză de palmier.

Ea îmi arată: lungă, zimțuită, cu zimți subțiri și lungi parcă ar fi un fel de ace de brad.

— Pe care parte a mîinii? — o întreb.

— Uite-aici — îmi arată ea între palmă și cot.

— Fată dragă, strig, asta...era „celălalt”!

Gligor respiră adînc și rezezi pumnul în masă. Dar nu prea tare.

— Am luat-o la goană, dar nu l-am ajuns, nu l-am mai găsit — suspină el.

— Vrei să-l revezi neapărat?

— Omule, neapărat e prea puțin spus. Noi sîntem într-un fel frați, ori poate mai mult decît frați. Atunci n-am avut timp nici să ne stringem mîinile... Înțelegi? Într-o bună zi ne întîlnim iarăși, sînt sigur.

— Poate și dînsul te caută.

— Poate. Poate, cine știe, ne întîlnim ca și atunci, la capătul a două drumuri...

L-am întrebat ce vrea să-i spună „celuilalt”.

— Vreau numai să-l strîng în brațe — răspunde Gligor. Cuvintele nu încap aici.

PRIMĂVARA

Pentru oamenii sovietici primăvara aceasta are semnificația ei cu totul deosebită. Sub semnul lupte avântate pentru îndeplinirea mărețelor sarcini trăsate de Congresul al XXII-lea al P.C.U.S., își vor începe îndeplinirea mandatului deputații ce vor fi aleși la 18 martie 1962 în Sovietul Suprem al U.R.S.S. care vor legifera multe și importante acte ale marșului istoric de 20 de ani pe drumul construcției desfășurate: comunismului. Ritmul acestui marș, ritmul comunist, este cunoscut. Vorbesc despre el realizările ultimilor ani, în fața cărora mirarea nemaifiind de mult la locul ei, rămân drepte doar mândria și emoția.

Desigur că 4 ani — câți au trecut de la ultimele alegeri ale reprezentanților în forul suprem al statului — înseamnă un timp scurt; dar în acești ani ritmul comunist a impus istoriei să consemneze, printre altele, trecerea la ziua de muncă de 6 și 7 ore, desființarea treptată a impozitelor pe salarii.

Patru ani e puțin, dar numai în primii 3 ani ai septenalului creșterea medie anuală a producției industriale a fost de 10% în loc de 8,3% cât era planificat. În decursul acestor patru ani au fost date în exploatare 4.000 de mari întreprinderi industriale, au fost smulse naturii milioane de hectare de pământuri înțelenite.

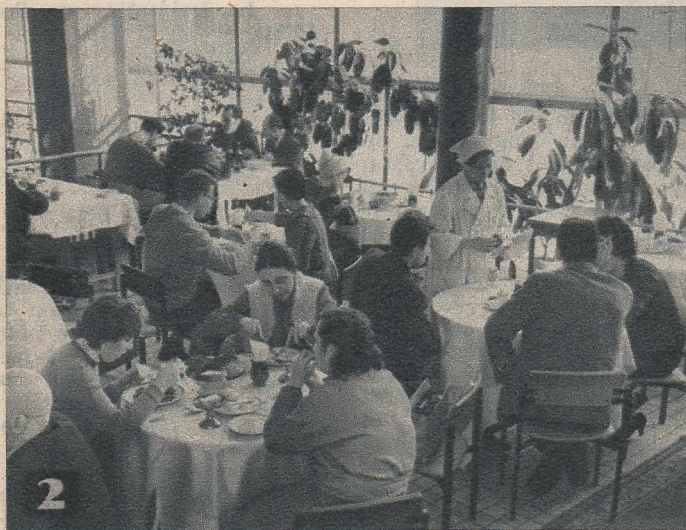
În acești ani Uniunea Sovietică a făcut pași uriași în cucerirea Cosmosului, primul zbor al omului în spațiul cosmic înscriindu-se cu litere de aur în cartea celor mai mari victorii ale umanității.

Desigur, patru ani e chiar foarte puțin, dar în acest răstimp, pe o suprafață de mai bine de 314 milioane m² s-au ridicat case noi. Dacă-l desprindem de aici doar pe 1960, câteva din cifrele lui ne vor spune că în acest an s-au înălțat în U.R.S.S. 3 milioane apartamente. 17 țări din Europa plus S.U.A. trebuie să-și adune noile locuințe ca să ajungă la acest număr.

Iar dacă desprindem un singur oraș, Moscova, vom recunoaște ritmul comunist în patosul care face ca ceea ce s-a construit pe vremea țarilor în 800 de ani — opt sute! — să se ivească acum în trei ani.

Să stăruim mai mult — cu ajutorul fotografiilor trimise de agenția Novosti — într-unul din raioanele Moscovei, Okteabrski, și să cunoaștem ceea ce cu patru ani în urmă încă nu exista.

Elena MIHAIL

- 1** Se pare că locuitorii din raionul Okteabrski sînt mari iubitori ai ecranului. Numai în ultimii patru ani în raion s-au construit, printre altele, o universitate populară pentru cineații și două cinematografe: „Raketa” și „Progresul”
- 2** Pe Prospectul Lenin se află un restaurant cu un nume modern: „Sputnik”. Este unul din cele peste 100 de restaurante, braserii și cantine ale raionului, create în ultimii patru ani.
- 3** De mai bine de un an muncitorii Ivan Popinașkin și Viktor Mitin de la uzina „S. Ordjonikidze” își predau unul altuia schimbul după numai 7 ore de lucru.
- 4** Într-o instituție ce are aceeași vîrstă cu locatarii ei — una din cele 90 de grădinițe de copii apărute în acești ani.
- 5** Din 1958 locuitorii din raionul Okteabrski au o legătură rapidă cu centrul Moscovei: noua linie a metroului. Alte linii vor fi terminate în curînd.

N RAIONUL OKTEABRSKI

Cel mai mare magazin de
aparate electrotehnice din Ca-
pitală se află pe Calea
Griviței.

Cotele de altitudine se ra-
potează acum pe Calea Gri-
viței la dimensiunile blocului
de 13 etaje.

Calea

ea Griviței 1962

Diminează. Primăvară 1962. Sintem pe Calea Griviței. E proaspătă și monumentală. Ne amintim: aici, la fostele ateliere Grivița, muncitorii, conduși de partidul comunistilor, au dat cea mai ascuțită luptă de cla-

să din vechea Românie. Ea prevestea semnele unei revoluții sociale care avea să schimbe, definitiv și irevocabil, destinul țării. Nu de multă vreme, vizitând Grivița, Tudor Arghezi însemna: „Noua putere venea de la ciocan și nicovală. Asaltul biruitorilor în haina albastră de muncă era ineluctabil. Aceștia suiau treptele dislocate ale timpului, cu laurii victoriei pe șapcă, împlețiți cu crini“.

Laurii acestei victorii sînt cunoscuți de țara întreagă. Noi îi vedem, printre altele, în modul de viață de pe Calea Griviței: în uzine, la club, în magazine, în casele oamenilor. Un ceferist mai în vîrstă care s-a oferit drept ghid pentru reporteri, ține să precizeze:

- Dumneavoastră sînteți tineri. Nu cunoașteți modul de viață de pe vechea Cale a Griviței.
- Îl știm din cărți.
- Eu vi-l spun din trăite.
- Prezentul acestei căi vrem să-l prezentăm cititorilor. E frumos.

— Să fiți sănătoși, prezentați-l, dar bucuria acestui prezent nu poate fi trăită din plin decît prin comparație cu trecutul.

Facem voia ghidului, nu pentru a fi politicoși, ci pentru că are dreptate.

Diminează de martie. Pornim de la podul Constanța spre podul Grand. Ajungem în dreptul uzinelor „Grivița Roșie“. Vizavi, într-o splendidă linie arhitectonică, se înșiruie, ca într-un vast poem epic, cvartalul de blocuri, la parterul cărora stau la dispoziția locatarilor: o alimentară cu autoservire, un magazin de aparate electrotehnice (cel mai mare din București), o farmacie, un magazin de confecții, altul de produse lactate, o florărie etc., etc.

Intrăm în magazinul de aparate electrotehnice. O întrebare pentru responsabili:

- Aveți cumpărători?
- Poftim registrul de casă.
- Mulțumim, dar nu sintem de la secția comercială a sfatului popular. Întrebăm și noi așa, într-o doară.

— Într-o singură zi am vîndut televizoare, aparate de radio, frigidere și alte aparate electrotehnice în valoare de 300.000 lei.

Ieșim din magazin, aprindem cîte o țigară și suim privirile pînă la dimensiunile noilor blocuri.

Intervine ghidul:

— Știți cu ce a fost înghesuită porțiunea aceasta a Căii Griviței? Cu taverne. Duhneau a „seară“ și a negustori obezi. Le-am dat dracului!...

Fiindcă reporterilor le stă bine cu... noua Cale a Griviței, mergem mai departe. Ne oprim la întîmplare. Am ajuns în fața blocului 6, scara D. Urcăm la etajul trei. Sunăm. Nu e nimeni acasă.

Mergem mai sus. La etajul 5. Tot la întîmplare. Ne oprim în fața unui apartament pe care scrie: Lebu Ion. Sunăm. Ne întîmpină stăpinul apartamentului.

- Oaspeți pe nepoftite—zicem. Omul e nițel supărat.
- Mi-ați găsit casa în dezordine: patul nefăcut, covoarele nearanjate, masa nestrînsă...
- E vina d-voastră. De ce ați

rămas burlac pînă la vîrsta asta?
Lebu se face în obraz ca bujorul și ride:

— Eu burlac? Păi sînt însurat de pe vremea curbilor de sacrificiu. Casă n-am avut, șomer am fost, dar soție am avut. Dacă mai stați, trebuie să pice și dînsa. A plecat să-i cumpere Niculinei o rochie.

— Cine e Niculina?

— E fata unui strungar de la „Grivița Roșie“.

— Cum îl cheamă pe tat-su?

— Lebu Ion.

— Să vă trăiască.

— Nici ea nu-i acasă. E la școală. Într-a unsprezecea. Îi place nespun chimia.

Plecăm. Tot pe Calea Griviței. Ne oprim la numărul 286, scara D. Blocul n-are lift. E doar de 4 etaje. Urcăm la ultimul. Sunăm la apartamentul 91. Ne deschide o femeie voinică, plină de sănătate.

— Deși nu ne-ați invitat, am venit să vă facem o vizită.

— Nu-i nimic, vă invit acum. Poftiți, soțul meu...

— Neagu.

— Tot de la Grivița?

— Tot. Electrician la secția I vagoane.

— De-aia aveți apartamentul inundat de lumină.

— Nu. Ci pentru că pe vremuri am avut o cocioabă și lampă cu gaz. Tata care a fost frinar (a murit în 1936) a lăsat mamei o mare avere: 6 copii. Dar mama, femeie săracă, n-a putut să păstreze averea aceasta. A dat-o la orfelinat...

— Povestiți mai departe.

— Apoi cînd m-am făcut mai măricel, m-a luat Grivița în brațele ei. Am 34 de ani și lucrez la Grivița din 1945.

— Era greu în 1945!...

— Greu de tot!... Calea Griviței era distrusă de bombardamente, negustorii continuau să ne speculeze la sînge, utilajul uzinelor harcea-parcea. Eram tînăr pe-atunci, dar îmi amintesc ca azi... Toți muncitorii Griviței, ca un singur om, aveau o singură lozincă: vagoane, tot mai multe vagoane pentru sprijinirea frontului anti-hitlerist. Ei, dar de-atunci...

Gheorghe Neagu stă pe divanul-studio și povestește. Observăm o carte, nu prea mare: „Bătrînul și marea“.

— E una din cele mai frumoase cărți ale lui Hemingway—intervenim noi.

— Da. Mi-a plăcut foarte mult.

Păcat că autorul ei a avut o moarte atît de stupidă.

În apartamentul electricianului e multă liniște. Mobila de 6.000 și cîteva sute de lei (lui Neagu nu-i place, că e de culoare neagră, dar acesta a fost gustul soției), covoarele care acoperă parchetul ambelor camere, fotografiile și tabloul unui pictor (Neagu și soția) dau locuinței un climat intim și optimist. E atît de cald, încît cerem voie să ne desfacem cravata și gulerul cămășii.

— Aveți încălzire centrală, desigur?

— Da. Termoficare. Căldură permanentă, apă caldă așijderea. Tot timpul, ziua și noaptea.

Ne-am amintit pe loc de un reportaj al lui Bogza (Orele orașului) unde condeii maestrului, în urmă cu ani, făcînd însemnări despre periferii, nota: „Camera s-a răcit către ziuă și femeile, ingenunchind în fața sobelor ca în fața altarelor, reaprind focurile“.

Insemnările lui Bogza au rămas și vor rămîne. Mizeriile realităților din acei „ani de împotrivire“ s-au dus pentru vecii vecilor.

Plecăm de la Neagu. Electricianul ține să ne spună:

— Personal sînt foarte mulțu-

mit. Nevasta mai are unele „revedicări“. Vrea frigider și televizor.

— Pretenții normale — apreciem noi.

— Normale. Dar nu se fac toate într-o zi...

Mergem spre club. Lumea ne dibuiește că sîntem ziaristi. Adică, nu pe mine, pe fotoreporter. Facem cunoștință cu Vasile Moldoveanu, Petre Dubană, Simion Contora și alți foarte mulți grivițeni. Ne invită să le vedem noile apartamente. Vedeți cum ne-am purtat? Acolo unde nu ne-a invitat nimeni, ne-am dus (nu-i vorbă, oamenii ne-au primit frumos) și-acum cînd se roagă lumea de noi, refuzăm. Ce să-i faci? Așa-i meseria.

Clubul. Aici vin zilnic 4-5.000 de oameni. Zilnic film. Zilnic o manifestare artistică sau culturală. Zilnic sute de cititori (60.000 de volume are biblioteca). 140 de copii ai muncitorilor grivițeni alcătuiesc o formație de balet cunoscută în întregul București (anul trecut a obținut premiul I pe Capitală). Universitatea muncitorească a uzinelor aci își desfășoară cursurile. Conferințele, simpoziioanele, cercurile artistice, consfăturile de producție, întîlnirile cu scriitorii, aici au loc (aprope de întîlnirile cu scriitorii: directorul ne spune că la ultima întîlnire, doi poeți, ambii laureați ai Premiului de Stat, au fost nișel luați în... focuri de un cazangiu. Pentru două motive. Primul: că nu scriu poezii de actualitate. Al doilea: că au un limbaj încărcat de prețiozități. Poeții și-au făcut autocritica... în proză. Cazangiuul a spus: „Vreau s-o văd în poezie“).

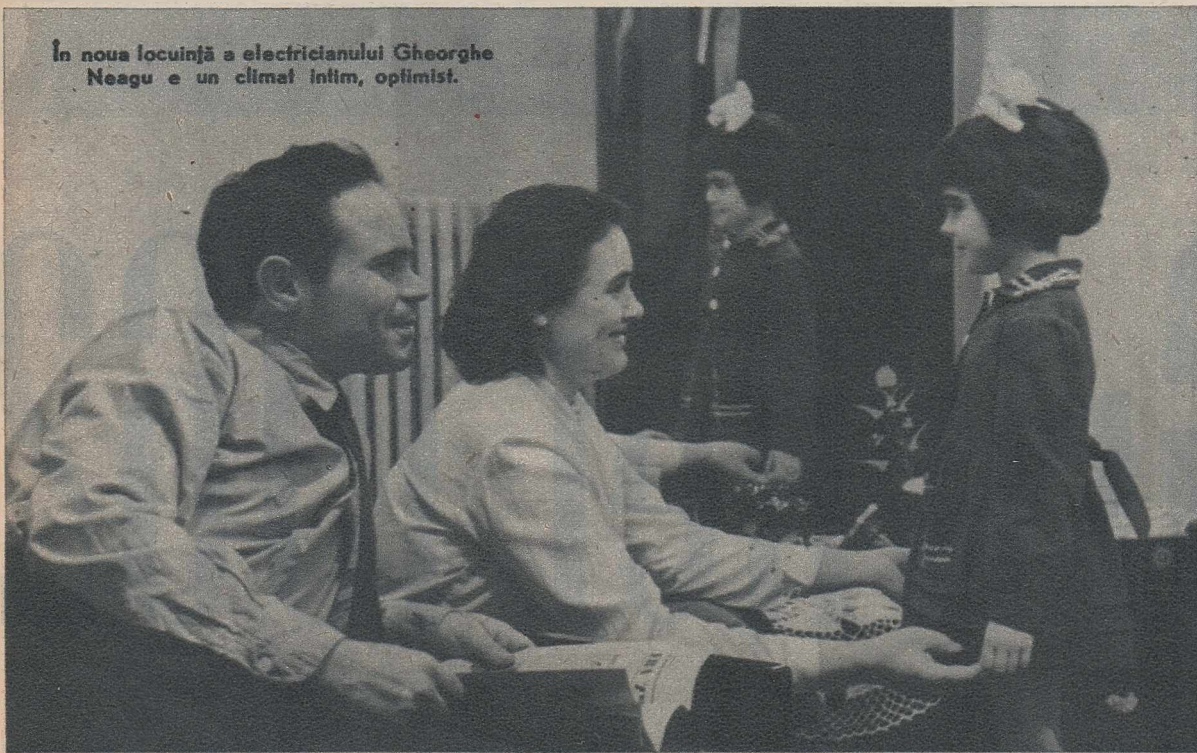
Seară. Martie 1962. Efluvii de neon pe Calea Griviței. Lumea merge grăbită spre cel mai nou cinematograful, deschis recent. Un grup de fete, care umplu cu risul lor toată „ulița noastră“ se îndreaptă spre cea mai nouă cofetărie.

...A fost o dată o Cale a Griviței logodită cu mizeria la pătrat. A fost o dată o Cale a Griviței, unde oamenii trăiau de-a valma cu șobolanii. A fost și nu mai este. De la podul Constanței și pînă la Buzzești renaște sub conducerea celui mai înțelept constructor — partidul — o Cale nouă a Griviței. Modernă și monumentală. E croită pe măsura zilelor noastre.

George CIUDAN

Fotografiile de Eugen IAROVICI

În noua locuință a electricianului Gheorghe Neagu e un climat intim, optimist.

Pe locul vechilor dughene de pe Calea Griviței au apărut magazine moderne.

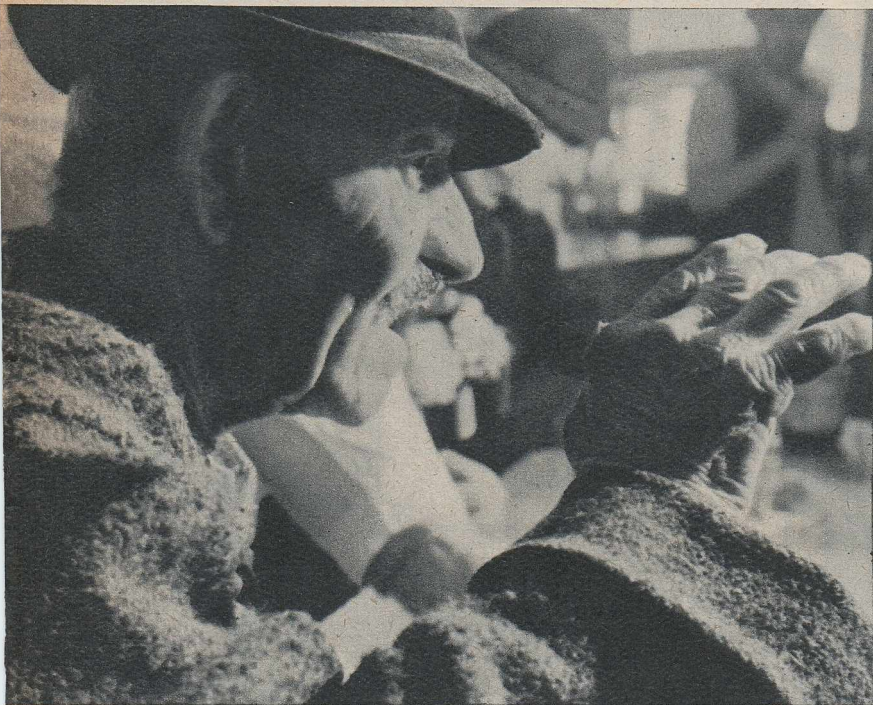
...aducând cu ele puterea de convingere
...faptă a revoluției în arta arhitecturală
...de dezvoltare a urbanizării

Martie 1962. Calea Griviței.

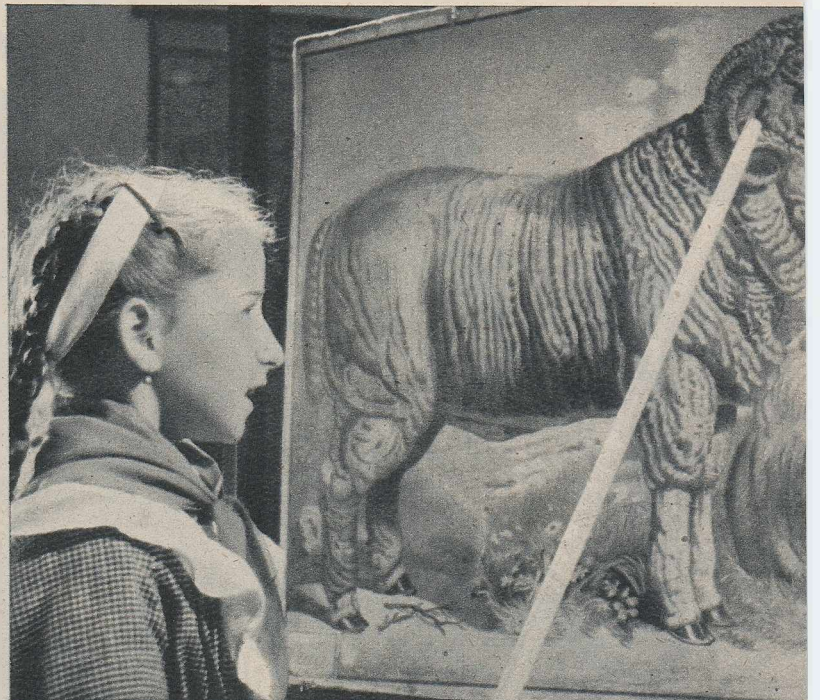

16 premiere în

Un bătrîn colectivîst din satul Dala Romîna povesteşte tîneretului despre suferinţele trecutului („Puterea pîinii”).

La lecţia de ştiinţe naturale („Drumurile Crişanei”).

Cînd ne-am întors din prospecţie — povesteşte regizorul Mircea Popescu — şi am pus cap la cap carnetele noastre reportericeşti, au început să curgă de-acolo chintale de grîu şi porumb, fluvii de lapte, cirezii de vaci... Mărturisesc că am rămas cam încurcaţi în faţa unei asemenea revărsări. Cum să concepîm filmul ca să obţii pe ecran nu un copleşitor inventar agricol, ci o poveste convingătoare şi plină de farmecul adevărului?”

Era întrebarea pe care, în vară, şi-au pus-o aproape toţi regizorii de la studioul cinematografic „Alexandru Sahia”. Cele mai valoroase forţe artistice ale studioului s-au răspîndit atunci în cele 16 regiuni ale ţării, ca să prindă pe peliculă aspectele cele mai semnificative din viaţa nouă a satelor noastre. A fost o acţiune de mari proporţii a studioului „Alexandru Sahia”, inspirată din sarcinile trasate de partid, cu privire la construirea socialismului la sate şi dezvoltarea agriculturii noastre socialiste.

A fost o muncă pasionantă de care cineaştii îşi amintesc cu plăcere. În câteva săptămîni, străbătînd cu autoturismele sute de km pe zi, echipele au vizitat zeci de gospodării agricole colective, alegînd ceea ce era mai reprezentativ în fiecare. Şi cînd, mulţumiţi de cele văzute, operatorii începeau în sfîrşit să fil-

meze pe culegătorii celor mai bogate recolte, li se telefona că numai la 10 km mai la nord şi alţi colectivîşti obţinuseră rezultate remarcabile... Ceea ce însemna: din nou la drum!

În sfîrşit, prospecţie, scenariu literar, scenariu regizoral, filmare — pînă în ianuarie filmele erau gata şi rulau: 16 premiere în 6 luni.

Cuprinzînd rezultatele deosebit de grăitoare ale muncii colectivîştilor noştri, înfăţişînd oameni şi fapte desprinse direct din viaţă, aducînd cu ele puterea de convingere a exemplului viu, aceste filme demonstrează superioritatea agriculturii colectivizate, înflorirea satului socialist; de aici şi rolul lor mobilizator şi educativ pentru marile mase de ţărani cărora le sînt în primul rînd destinate.

Direcţia difuzării filmelor a multiplicat atîtea copii (ba chiar mai multe) cîte raioane sînt în fiecare regiune. Şi pe cînd noi notăm aceste rînduri, „Cronică la Ţibucani”, „În vizită la Comloşul Mare”, „Imagini şi vorbe cu tîlc din satele regiunii Galaţi”, „Pe drumurile Crişanei” etc., călătoresc într-un permanent turneu prin satele noastre, fiecare în regiunea proprie şi chiar dincolo de limitele ei, în toată ţara. De consemnat că, de multe ori, prezentarea acestor filme e însoţită chiar de eroii filmelor, colectivîşti din diferite comune. Aceştia vorbesc despre munca şi viaţa

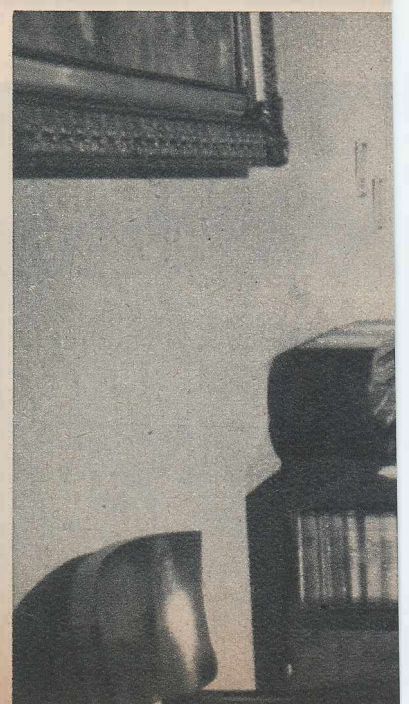
lor, despre măsurile luate în organizarea gospodăriilor lor colective pentru obţinerea unor recolte mai mari, unor venituri sporite etc. Grupul de filme documentare şi-a atins obiectivul. Aici, noi vom vorbi despre două dintre cele 16 filme, încercînd să arătăm mijloacele prin care ele au devenit nişte povestiri convingătoare, cu un mesaj clar, precis.

★

Echipa care a realizat „Drumurile Crişanei” (regizor Slavomir Popovici, operatori Francisc Patakfalvi şi Gheorghe Petre) a găsit o bună formulă dramaturgică şi prin asta a ţintit de-a dreptul în inima problemei. Ideea e simplă: o gospodărie colectivă ne este arătată în evoluţia ei, apoi şi altele, însă în mod mai succint. E vorba de colectiva de la Sintana, care are în urma ei un istoric de 11 ani. Comentatorul întregului film e Gheorghe Goina, preşedintele de la Sintana; el vorbeşte unor întovărăşiţi din Periceu (care tocmai îşi inaugurează colectiva — în vreme ce operatorul surprinde pe viu această serbare), despre felul în care a evoluat gospodăria, despre experienţa colectivîştilor din Sintana în întărirea economico-organizatorică a gospodăriei. Şi ceea ce Goina rosteşte, obiectivul ne arată, credînd astfel însăşi substanţa filmului:

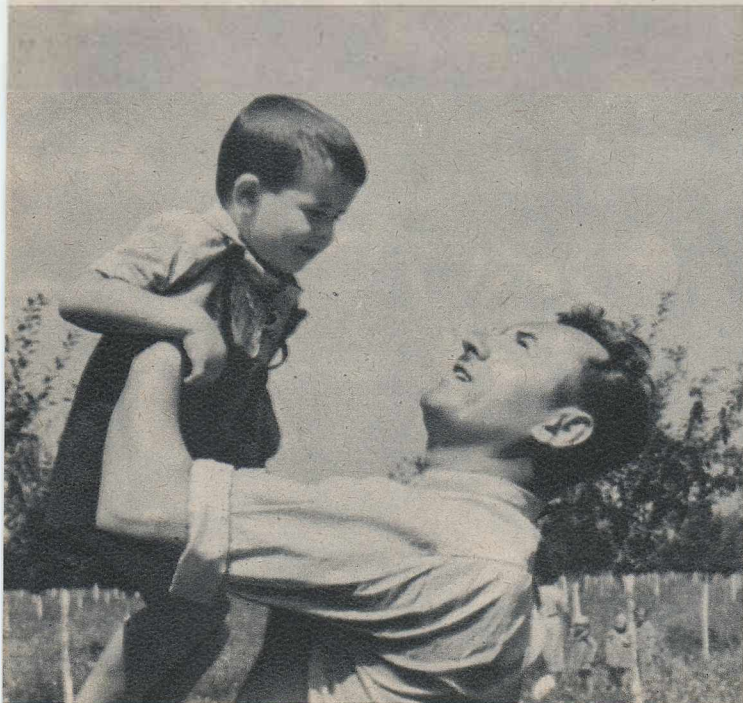
— Astăzi avem peste 4.000 de găini, pentru anul viitor ne-am

propus să creştem 15.000... livrăm statului 3.000 de porci graşi pe an, care numai în 1961 ne-au adus un venit de 800.000 lei (spune preşedintele-comentator, pe cînd obiectivul se plimbă prin sectorul zootehnic); însă în 1951 — continuă preşedintele — ...erau la noi 2 păuni şi cîţiva porci mangaliţa (pe care de altfel i-a remarcat şi operatorul, care tot în acel an a filmat la noi, la Sintana, cîteva imagini pentru un jurnal cinematografic)...

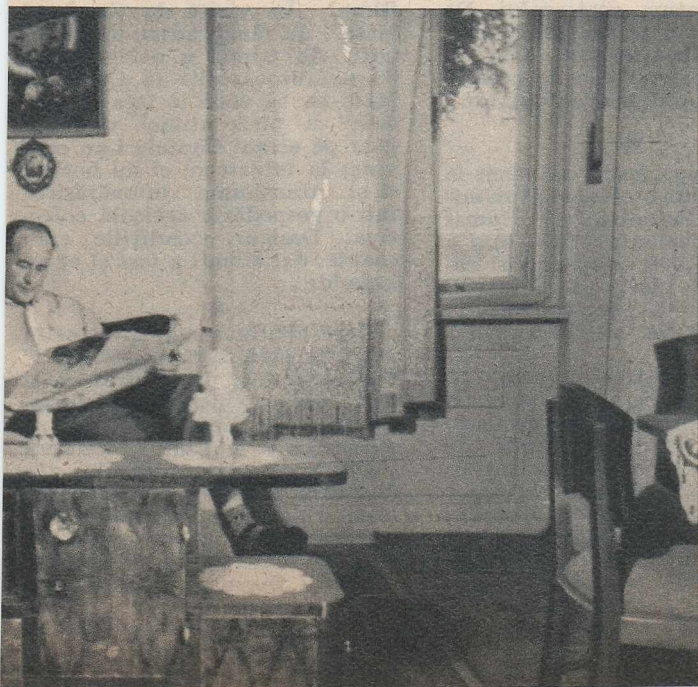
5 luni

Președintele Goina acum zece ani. „Pe atunci primeam pe copiii întovărășitilor în livada noastră, după cum mai târziu i-am primit pe părinți în colectivă” („Drumurile Crișanei”).

La Sarmlegetuza colectivștii își construiesc case („Puterea pînii”).

Un harnic colectivist la el acasă („în vizită la Comloșul Mare”).

Și pe măsură ce președintele își amintește, pe ecran apar chiar acele imagini din 1951, vechi secvențe luate la Sintana și pe care regizorul Slavomir Popovici le-a găsit la filmoteca studioului și le-a inserat aici cu îndemnare.

Doi purceluși, doi păuni, o fată oacheșă cu basma albă... Trecutul pare atât de îndepărtat!

Efectul obținut prin contrapunerea imaginilor noi și vechi e prețios. Chiar pelicula și tehnica operatorului de atunci ne apar nițeluş învechite, iar schimbarea oamenilor și a peisajului e surprinzătoare. Totul e emoționant. Într-o clipă, anii de început îți răsar în amintire și se luminează traiectoria spre progres pe care au parcurs-o gospodăriile colective în zece ani. Iar acest contrast atât de interesant de urmărit duce cu sine chiar ideea filmului: bogata, temeinică gospodărie de la Sintana a început cu puțin... Cei din Periceu pornesc la drum astăzi... Vor ajunge și ei la aceeași bunăstare, dacă vor munci cu aceeași hărnicie și se vor organiza cu aceeași temeinicie. Iată, așadar că, luînd drept termen de demonstrație o gospodărie în evoluție, Slavomir Popovici a reușit să împărtășească publicului sătesc o idee esențială, cu mijloacele care se adresează deopotrivă și inimii și minții.

Filmul „Drumurile Crișanei” e frumos și prin imaginile sale echilibrate și armonioase (remarcabile sînt vederile de ansamblu, în care viața gospodăriei e surprinsă în mișcare), dar mai ales prin omenescul lui. Un exemplu: colectivștii din Batîr și-au for-

mat o fanfară. Operatorul face portretul fiecărui suflător. Și ca să-i contureze, ca să ne facă să-i reținem, el inventează o glumă. Ni se arată că fiecare instrumentist aduce în stilul lui de execuție ceva din ticurile lui profesionale și în profesie ceva din obiceiurile lui de muzician. Roșu, dirijorul fanfarei, e căruțaș în producție. Îl vedem conducînd droșca. Fără să-și dea seama, Roșu, mîînd caii, își poartă biciul de parcă ar ține tactul cu bagheta... Procedul e folosit cu un umor tandru și fizionomiile colectivștilor sînt astfel bine puse în lumină. Trebuie să adăugăm că, prin incursiunea în trecutul gospodăriei, Slavomir Popovici obține, implicit, și un alt efect: trecerea timpului, așa cum se oglindește el pe fețele oamenilor. Îl vedem pe Goina acum 11 ani. Cu figura lui dîră, încordată, smeadă, el ar fi putut întruchipa un personaj din „Îndrăzneala” de Marin Preda. Astăzi, jucînd la sărbătoarea culesului, Goina are liniștea și seninătatea unui intelectual de vîrstă mijlocie. Ciobanul Martin arăta acum 11 ani ca un „pui al pădurii”. Astăzi zootehnicianul Martin e de nerecunoscut!

Și această evoluție a unor personaje care cresc, se transformă sub ochii noștri și ne devin dragi, face din filmul „Drumurile Crișanei” mai mult decît un documentar obișnuit. Echipa a știut să cîștige de partea sa cea de-a patra dimensiune: timpul.

★

„Puterea pînii” documentarul regiunii Hunedoara — regiune

În grădina legumicolă... („Milionarii din Cluj”).

În care recent s-a încheiat procesul de colectivizare — a fost realizat de regizorul Alexandru Boiangiu și operatorul Willy Goldgraber. Echipa și-a propus să povestească realizările din agricultură și realitățile noi ale satului prin imagini cu mare putere de sinteză și care redau cât mai îndeaproape viața de toate zilele a oamenilor. Un exemplu în legătură cu transformarea mentalității țăranilor colectivști: obiectivul ne arată cum o soacră durdulie și fudulă

se duce la contabilitatea gospodăriei să numere zilele-muncă ale viitorului ginere. Iar comentatorul subliniază: „astăzi, viitoarele soacre nu mai întrebă de pământ, ci de zile-muncă”.

Alt exemplu: îngrijirea prin mijloace științifice a animalelor la colectiva din Cîlnic. Iată zootehnicianul gospodăriei: a fost surprins fotografiind vacile cu lapte, iar poza reapare apoi prinsă în impresionantul registru „unde genealogia animalelor e consem-

Imagine din filmul „Puterea pînii”.

nată cu mai multă grijă decît aceea cu care grofii și baronii de altădată își urmăreau propria lor genealogie”.

Realizarea are, de bună seamă, merite importante. I-a lipsit însă filmului lui Boiangiu „liantul”, ideea care să-l închege și documentarul rămîne oarecum enumerativ. Uneori, umorul cu care au fost privite unele personaje cade puțin în latura grotescului. De pildă, un șir de mulgători premiați la Cîlnic au fost văzuți în fixitatea pe care ți-o dă poza la fotograf. Nu era în avantajul lor...

★

6.000 de spectatori au văzut la Gîrbova, într-o singură săptămână, filmul „Puterea pînii”. Numai pînă la încheierea primei luni a anului, 165.000 de spectatori văzuseră „În vizită la Comloșul Mare”, 152.000 „Într-un sat din Argeș”, 110.000 „Milionarii din Cluj”.

O idee interesantă a Întreprinderii cinematografice regionale Hunedoara: înainte de vizionare, spectatorii aud pe bandă de magnetofon comentariile celor ce văzuseră documentarul cu o seară înainte, în colectiva vecină... După care imaginile încep să ruleze. Ne putem închipui freacă-tul unei asemenea săli de spectacol? Bucuria lui moș Mărginean, care poate în viață nu „s-a tras de

două ori în poză”, văzîndu-se pe sine, pe ai săi, pe ecran? Fala tuturor de a vedea lucrurile pe care le-au ridicat din pământ cu mîna lor? Se naște o puternică emoție colectivă. Și cîte unii, văzîndu-se pe ei înșiși lăudați, dar pe alții încă și mai și, sînt cuprinși de emulație. Un fapt de viață: întovărășiiții din Greoni — raionul Oravița — au văzut la ei acasă filmul „În vizită la Comloșul Mare”. Au rămas adînc impresionați. Au trimis o delegație de 30 de întovărășiiți la Comloșul Mare ca să vadă la fața locului ceea ce pînă atunci văzuseră doar pe ecran. Faptele i-au convins; la întoarcere ei au hotărît să-și transforme întovărășirea într-o gospodărie agricolă colectivă. Desigur, condițiile erau coapte, dar filmul a fost și el un imbold.

★

Oare cetăținii n-ar fi și ei în drept să vadă toate aceste filme? Faptul că doar unul dintre ele a rulat într-un cinematograful bucu-reștean n-a făcut decît să ne stîrnească și mai mult interesul.

Documentarele studioului „Alexandru Sahia” — realizate cu mari cheltuieli de muncă, de pricepere, de fantezie — interesează pe toată lumea și mai ales tineretul. Dorim să vedem cît mai multe.

Viorica FILIPOIU

GENEVA, ÎN ACESTE ZILE

de Florica ȘELMARU

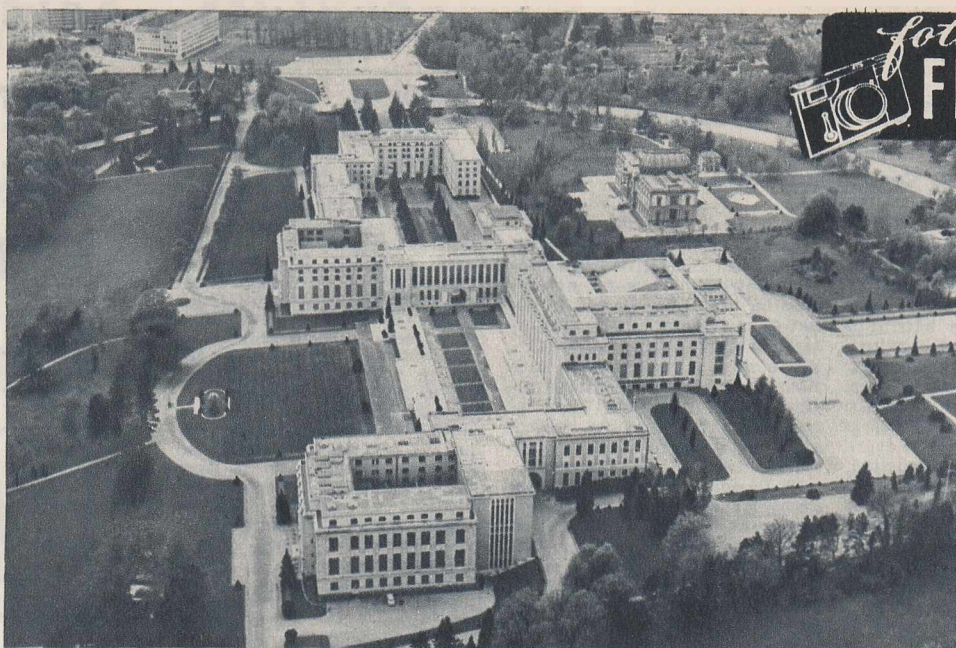
Cu câteva ore înainte de cuvîntarea televizată prin care președintele Kennedy a anunțat hotărîrea Statelor Unite de a relua experimentarea în atmosferă a armelor nucleare, „New York Times” consacră un articol acestei hotărîri. După câteva fraze destul de stîngerite prin care încerca să justifice decizia luată, importantul ziar newyorkez scria: „Cu toate acestea, noi ne îndoiim că hotărîrea este înțeleaptă, îndeosebi în momentul de față, cu două săptămîni înainte de deschiderea conferinței pentru dezarmare de la Geneva...” Și „New York Times” insistă ca reluarea experiențelor să fie precedată și însoțită de o viguroasă ofensivă propagandistică. Faptul arată îndeajuns dificultățile de care se lovește eforturile puterilor occidentale și în primul rînd ale Statelor Unite în încercările lor de a justifica în fața opiniei publice interne și internaționale ceea ce nu are justificare: mai întîi refuzul pe care l-au opus propunerii lui N. S. Hrușciov ca, pentru a se asigura negocierilor de la Geneva o mai bună pornire, ele să înceapă la nivelul șefilor de guverne (state); apoi hotărîrea Statelor Unite privitoare la reluarea experiențelor, care constituie o lovitură dată tratativilor privitoare la dezarmare.

O personalitate foarte competentă, ca dr. Ralph Lapp de pildă, om de știință cunoscut ca unul dintre cei care au participat la crearea bombelor atomice americane, declara de curînd, într-un interviu televizat, că se teme de consecințele pe care reluarea experiențelor cu arma nucleară le va avea asupra curselor înarmărilor în general. „Mi se pare, a spus dr. Lapp, că noi accelerăm cursa înarmărilor și nu știu unde ar putea duce aceasta dacă nu la o distrugere universală...” După părerea mea ar trebui să ne oprim înainte de a cădea în prăpastia nucleară...”

Cercurile conducătoare din S.U.A. nu-și pot de altfel face iluzii în ceea ce privește ecoul hotărîrilor lor în opinia publică — și preocupările pe care le manifestă „New York Times” în această ordine de idei sînt și acelea ale oficialităților. Chiar în cuvîntarea preșidențială prin care se anunță hotărîrea de reluare a experiențelor în atmosferă, se afirmă și că la Geneva Statele Unite vor prezenta o serie de planuri concrete reprezentînd o mare „ofensivă a păcii”. Trebuie spus că deja de cîtăva vreme au fost puse în circulație la Washington informații despre un așa-zis nou plan de dezarmare, elaborat de S.U.A. și acceptat de Marea Britanie. S-a aflat însă — între altele, chiar din răspunsurile oficiale ale puterilor occidentale la mesajele lui N. S. Hrușciov — că „noul plan” nu conține nimic nou, că accentul este pus ca și pînă acum pe un control nu al dezarmării, ci al armamentelor — deși este evident că această formă de spionaj legalizat este inacceptabilă pentru oricine dorește într-adevăr să se pună capăt goanei înarmărilor și primejdiei de război. Pe bună dreptate se remarcă într-un articol apărut în penultimul număr al revistei franceze „Temps Modernes”, al cărei director este scriitorul Jean-Paul Sartre: „Citind dările de seamă ale acestor negocieri (este vorba de numeroasele și îndelungatele dezbateri asupra dezarmării, de după al doilea război mondial), o evidență se impune: insistențele americane pentru o inspecție prealabilă n-au fost decît un mijloc de a amîna orice acord asupra dezarmării”.

Dimpotrivă, insistențele Uniunii Sovietice și ale celorlalte țări socialiste, orientate spre netezirea terenului în vederea unui acord, exprimă ferma hotărîre de a nu precupeți nimic pentru ca dezarmarea generală și totală să înceapă a fi o realitate a vremii în care trăim. Țara noastră, care aduce luptei comune a forțelor păcii o consecvență și apreciată contribuție, este membră în Comitetul de la Geneva chemat să elaboreze tratatul pentru dezarmarea generală și totală.

Oglîndînd aspirațiile profunde ale poporului român, reprezentanții R.P.R. vor face tot ce depinde de ei pentru ca această problemă, de importanță primordială pentru viitorul întregii omeniri, să ia în sfîrșit drumul rezolvării.

fotocronica
FLACĂRII

← Atenția opiniei publice mondiale este îndreptată în aceste zile spre Geneva, unde la 14 martie și-a început lucrările, în Palatul Națiunilor, Comitetul celor 18 state pentru dezarmare. Sutele de milioane de oameni iubitori de pace din întreaga lume cer ca la aceste tratative să se realizeze un acord cu privire la înlăturarea dezarmării generale și totale.

Hotărîrea preșidentului Kennedy cu privire la reluarea de către S.U.A. a experiențelor cu arma nucleară în atmosferă, luată chiar în ajunul începerii tratativilor de la Geneva în problema dezarmării, a stîrnit indignarea și protestul unor pătri largi ale poporului american. În fotografie: una din numeroasele demonstrații care au avut loc pe străzile New Yorkului, în semn de protest împotriva curselor înarmărilor nucleare. Manifestația s-a desfășurat sub lozincă: „PACEA ESTE SINGURĂ NOASTRĂ APĂRARE”.

← Tradiționalul Tîrg Internațional de primăvară de la Leipzig și-a demonstrat și în acest an însemnătatea pe tărîmul schimburilor internaționale, al coexistenței pașnice. În fotografie: A. I. Mikolaj, prim-vicepreședinte al Consiliului de Miniștri al U.R.S.S., Walter Ulbricht, prim-secretar al C.C. al P.S.U.G., președinte al Consiliului de Stat al R. D. Germane și Josef Cyrankiewicz, președinte al Consiliului de Miniștri al R.P. Polone, toastînd cu un grup de oameni de afaceri englezi sosiți la Tîrgul de la Leipzig.

↑ Sofia. Aspect de la cea de-a doua consfătuire a reprezentanților Comitetelor de colaborare balcanică din Bulgaria, Grecia, Iugoslavia, România, la care au luat parte și observatori din Cipru.

cititorii ne scriu, noi răspundem

De la foto-
corespondenții
noștri

PARTICIPANȚI ROMÎNI LA LUPTELE COMUNEI DIN PARIS

În 1871, la prima revoluție proletară din lume, Comuna din Paris, au luat parte și romîni. Aș dori să scrieți despre aceasta în paginile revistei, arătînd cine au fost acești luptători.

Ioan OANCEA
student, București

Răspunde tovarășul AUGUSTIN DEAC, candidat în științe istorice.

Comuna din Paris din 1871 a avut un ecou și în țara noastră. Ea a fost salutată cu entuziasm de multe elemente radicale. „Nu voim să bucurăm și noi ca acei, care fără nici o rezervă condamnăm Comuna proclamată în Paris, declarînd-o ca un produs al foștilor uzurpatori și tirani ai Franței; din contră, credem că intenținea insurgenților a fost nobilă, a fost patriotică și sublimă” — scria la 4 aprilie 1871 ziarul „Telegraful”, care apărea la București. Deși nici elementele radicale din Romînia nu înțelegeau pe atunci esența proletară a Comunei, o apreciau totuși ca pe un eveniment de mare însemnătate internațională, care putea avea o influență puternică și asupra soartei Romîniei.

Militînd de pe poziții democratice pentru drepturile naționale și pentru eliberarea populației romînești asuprite de jugul habsburgic, publicațiile romînești din Transilvania și-au demonstrat față de Comună, popularizînd chiar în numeroase articole ideile și realizările acesteia. „Nu desconsiderăm supremul principiu al Comunei, nu condamnăm, ci apreciem scopul principal și generos al ei” — scria ziarul „Albina”.

Dar nu numai în coloanele presei s-au ridicat elementele înaintate ale societății romînești pentru apărarea ideilor democrației și libertății, care clocoteau la Paris. „Pe străzile însoțite de lăcări orbitoare, suțit pe baricade de „bulgării de granit”, în Parisul unde „se

mișcă batalioane a plebei proletare cu cușme frigiene și arme luctoare”, cum scria Mihail Eminescu, au luptat și romîni. Deosebit de semnificativ este faptul că alături de ruși și polonezi, romîni sînt cei care în zilele de după înăbușirea sîngeroasă a Comunei, au fost calomniați de reacțiunea franceză ca „aventurieri străini vinovați pentru răscoală”.

Cine erau acești romîni, care după cuvintele lui Nicolae Iorga „se orientară spre revoluția comunistă, luînd parte la răscoală din martie 1871?”

Printre comunarzii romîni, N. Iorga menționează pe Constantin Cantacuzino de la Rîfov, Dimitrie Dobrescu, Ioan Cernătescu.

Se cunosc de asemenea numele unor medici și studenți romîni care au activat în cadrul ambulanțelor internaționale în timpul Parisului asediat. Printre aceștia se găsesc și Gheorghe Rojnită (viitor profesor universitar la Iași); medicii M.P. Georgescu și Alexandru Cocu, despre care un contemporan relatează că „nimic nu egalează curajul ce dezvoltă în cele opt zile de agonie ale Comunei, aduînd rănii pe stradă, protejați de un simplu drapel, care adesea nu era respectat de gloanțe”.

Au mai participat la Comuna din Paris și medicii romîni dr. Cernătescu și Constantin Haralambie. Ei au funcționat în calitate de chirurși în detașamentele comuniste: Cernătescu a făcut parte din corpul franco al ascariilor, iar Constantin Haralambie era medicul batalionului „Eclaireurs fédérés”, în care erau recrutați numai cetățeni cu adevărat patrioți, gata oriînd să sacrifice totul republicii.

Dintre participanții din Transilvania documentele amintesc de Giorok și Grejorok, ambii deținînd importante funcții în armata revoluționară.

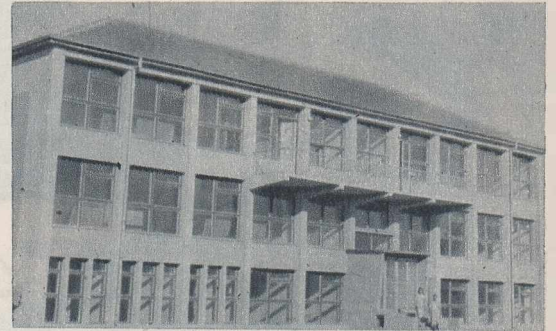
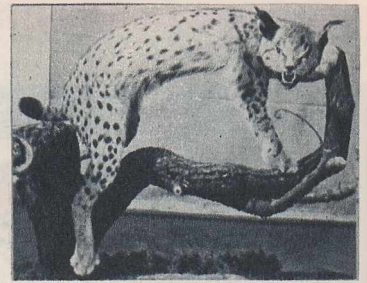
Desigur că cercetări care vor continua, vor identifica și alți participanți activi la lupta eroică a proletariatului francez.

În scopul îmbunătățirii continue a operațiilor de detectare a straturilor de petrol, s-a construit recent la Ploiești o instalație modernă de carotaj. Întreaga aparatură a fost realizată de către mecanicii de precizie ai „Întreprinderii de carotaj și perforaj”. Zilele acestea se vor face probele cu noua instalație. (I. Vermont)

Vă trimite o fotografie a noului crăp pentru copiii muncitorilor de la combinatul textil „Constantin I. I. I.” din Pucioasa. Crăpa are 100 de locuri. (B. Ghițulescu)

La Muzeul din Vatra-Dornei a fost expus un exemplar mare din familia felinelor — un ris (felis lynx L.), prins în pădurile din nordul țării. (Ovidiu Pențelăscu, muzeograful)

Cum să-l ascultăm pe Beethoven

Fînd amator de muzică, m-ar interesa să știu cum trebuie ascultată și înțeleasă muzica marelui Beethoven.

Prof. Florin ILIESCU
Irgu-Neamț

Răspunde GEORGE BĂLAN, critic muzical, lector la Conservatorul „Ciprian Porumbescu”.

Cînd Beethoven a cîntat prietenului său Schindler „în primă audiere”, sonata „Appassionata”, acesta l-a întrebat ce a vrut el să spună prin noua sa lucrare. Drept răspuns, Beethoven s-a așezat la pian și a mai cîntat sonata încă o dată, după care a adăugat: „Astă am vrut să spun”. Iată deci principalele chele cu care putem deschide porțile marelui imperiu beethovenian: familiarizarea continuă, neobosită, cu opera acestuia. Am adăuga că este absolut necesar să cunoaștem cît mai multilateral această imens de complexă personalitate. Există un Beethoven tributar încă stilului lui Haydn și Mozart, există stilul dramatic-eroic al perioadei de maturitate, există în sfîrșit cugetătorul îndurerat din ultima perioadă, de mulți încă neînțeles și cu atît de geniale anticipări ale epocilor ulterioare.

Pe Beethoven trebuie să-l ascultăm cu cea mai concentrare interioară pe care o necesită deslușirea unui mesaj cu profunde semnificații filozofice. Pentru Beethoven — și mă refer îndeosebi la compozitorul ajuns în pragul maturității — muzica era o formă de a exprima adînci reflecții asupra vieții. „Muzica este o revelație mai înaltă decît orice înțelegere și orice filozofie... Cine pătrunde sensul muzicii mele scapă de ticăloșia

în care se trăsc ceilalți oameni” — spunea el. A asculta adecvat muzica lui Beethoven înseamnă așadar a te strădui să descoperi în sunetele acele frămîntări omeneste, acele gînduri asupra existenței, acele sublimе elanuri spre ideal, care agită sufletul titanului. Să nu ne închipuim că, dacă la auzul marșului funebru din „Eroica” sau al finalului din simfonia a V-a, simțim o vagă tresărire emoțională, am și înțeles sensul muzicii beethoveniene. Aceasta este doar o primă etapă, cea nebulos-afectivă, pe care ascultătorul ce vrea să pătrundă mai adînc în miezul muzicii trebuie să o continue prin mobilizarea tuturor resurselor sale de

analiză și reflecție intelectuală. Nu trebuie să credem că dacă el va „diseca” structura sonoră a unei simfonii sau sonate beethoveniene, dacă își va pune cu luciditate întrebări privitoare la cele ascultate și simțite de el, emoția muzicală va slăbi din intensitate. O percepere lucidă a muzicii face, dimpotrivă, mai puternică emoția muzicală. Îndemnînd la ascultă pe Beethoven, nu vrem să spunem că sensul muzicii sale ar trebui căutat în subiecte literare, exterioare muzicii. Numai confundîndu-ne în lumea sonoră a compozitorului, numai identificîndu-ne întîm cu ceea ce a gîndit el, putem să-l descoperim intențiile.

Pe scurți

Liviu Oniciu, Abrud. După datele statistice oficiale din 1960, numărul locuitorilor Cubei este de 6.743.000.

Constantin Ciosu și V. Nașcu, studenți, Cluj. Caricaturile pe care ni le-ați trimis au calitate din punct de vedere al realizării artistice. Ele au însă poante foto-site și de alți caricaturisti.

Ștefan Udrea, Piatra Neamț, Sesizarea dv. a primit răspunsul din partea Întreprinderii de locuințe și localuri din Bacău. Instituția respectivă informează redacția noastră că au fost luate măsuri pentru ca personalul hotelurilor „Central” și „Bistrița” din Bacău să aibă o comportare corectă față de pasagerii care solicită camere. Emilia Pogan, Orasul Petru Groza. Pentru a vă putea răspunde prin scrisoare este necesar să ne trimiteți adresa exactă.

Cititorii către cititori

MĂRGĂRIT TEODOR, mecanic din Onești, Tg. Ocna, blocul F I, et. IV, apartament 36, dorește să corespundă pe teme profesionale și să facă schimb de ilustrate; FINICA POPA, elevă, București, str. Făinarii nr. 4, dorește schimb de ilustrate; dr. MARINESCU GHEORGHE, comuna Bivolari, r. Iași, dorește să corespundă pe teme de medicină, prietenie și să facă schimb de ilustrate. Dorește să corespundă pe diverse teme (literatură, artă, cinematografie, sport, prietenie) următorii: T. DUMITRACHE, student, București, str. Străbună nr. 50; CORDULEANU VALY, student, București, str. Drumul Taberei nr. 6-7; DOROBANȚU ELENA și DOROBANȚU ION, elevi, București, str. Jiliei nr. 10, raionul Lenin.

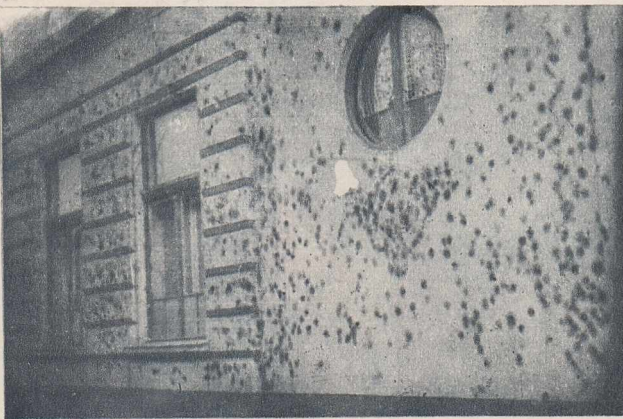
Atenție la lajada casei

În Arad, pe str. Ecaterina Teodoroiu, sînt cîteva clădiri care, deși în bună stare, par din cauza neglijenței degradate. Este vorba de sute de pete care se ivesc pe zidurile exterioare ale acestor clădiri. Unii dintre locatarii susțin că ele ar apare din cauza igrasiei.

Vă trimite o fotografie care redă aspectul fațadelor complete pătate a uneia din case.

Cred că locatarii caselor respective precum și organele Statului popular orășenesc, în preocupările cărora intră grija față de înfățișarea orașului, ar trebui să se îngrijească de toate aceste clădiri pentru ca ele să-și capete aspectul civilizat pe care-l au îndeobște clădirile Aradului.

Pavel FLORIAN, muncitor,
Arad, str. Griviței nr. 100/B

FLACĂRA
Revistă social-politică
și literar-artistă

Anul XI — Nr. 11 (355)
17 martie 1962

REDACȚIA:
BUCUREȘTI
PIAȚA ȘCIINȚII

Căsuța poștală: 3507
of. 33, Tel. 17.60.10,
int. 1744

ABONAMENTE:

la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din Întreprinderi și instituții.

PREȚUL
ABONAMENTELOR:

3 luni: 26 lei
6 luni: 52 lei
un an: 104 lei

Prezentarea grafică: Ion VULPESCU. Tipărită la Combinatul Poligrafic Casa Științei.

PREȚUL REVISTEI 2 LEI

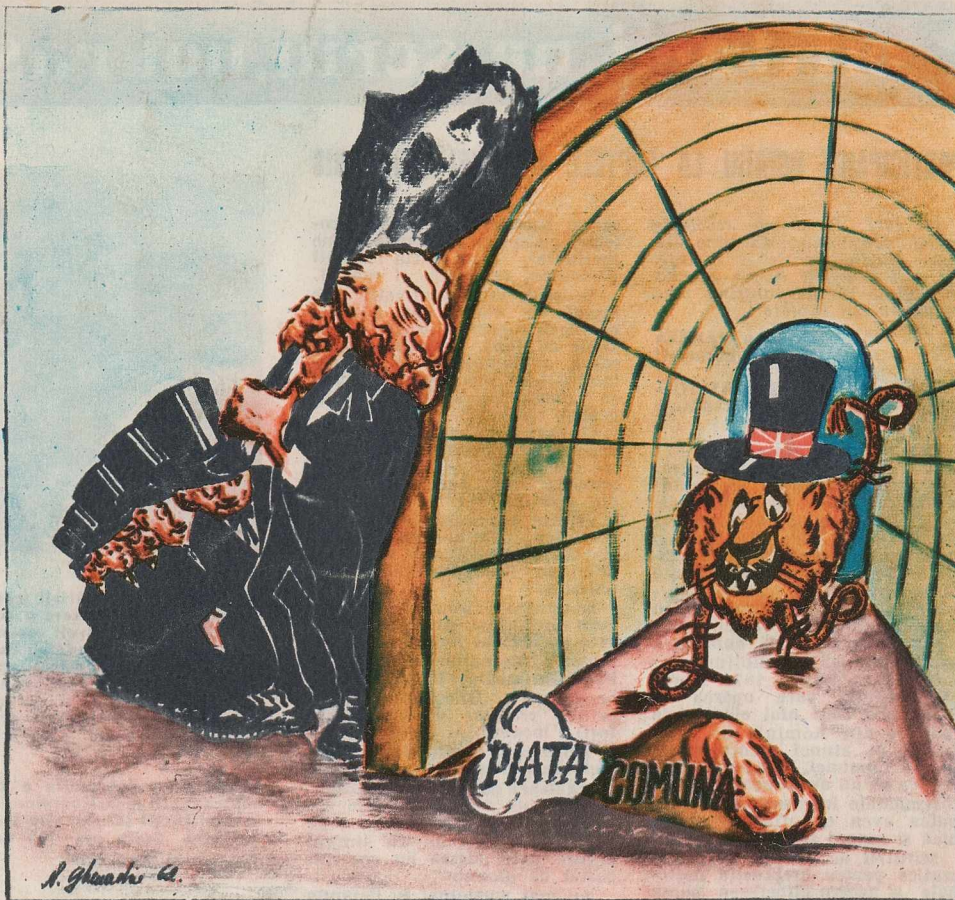

UMOR

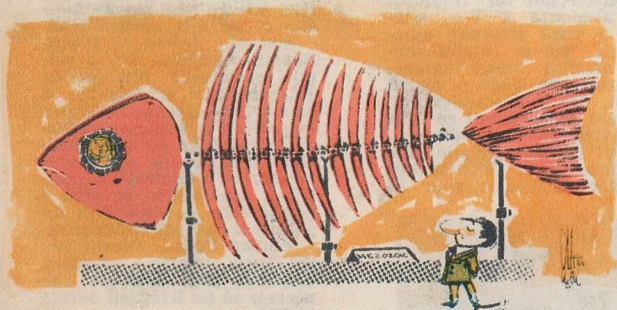
Olandezul zburător.

(„Szpilki“ — R.P. Polonă)

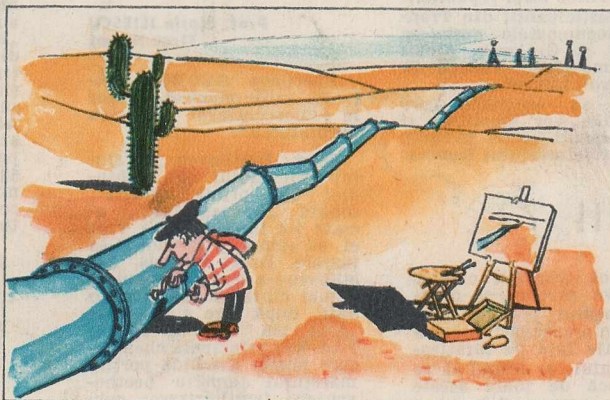
Momeala Pieței Comune.

Desen de N. GHENADIE

PESCARUL: Ce timpuri!!!

Desen de N. CLAUDIU

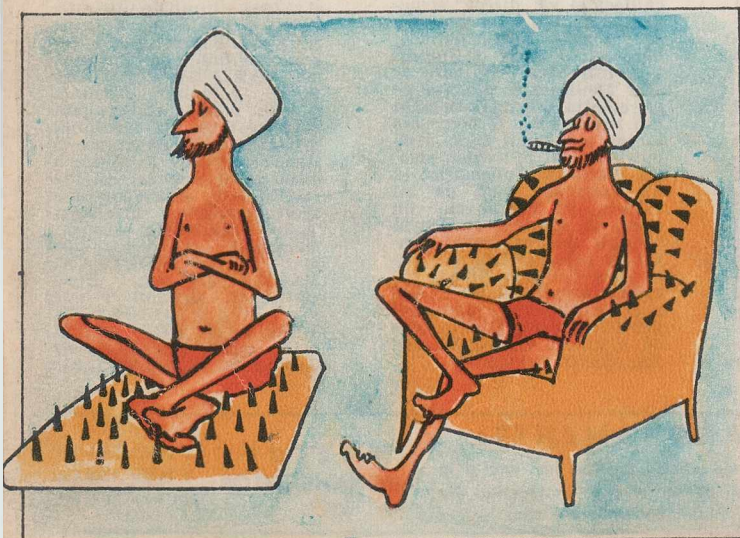
Cînd pictorul a rămas fără ulei...

(„Zelt im Bild“ — R.D.G.)

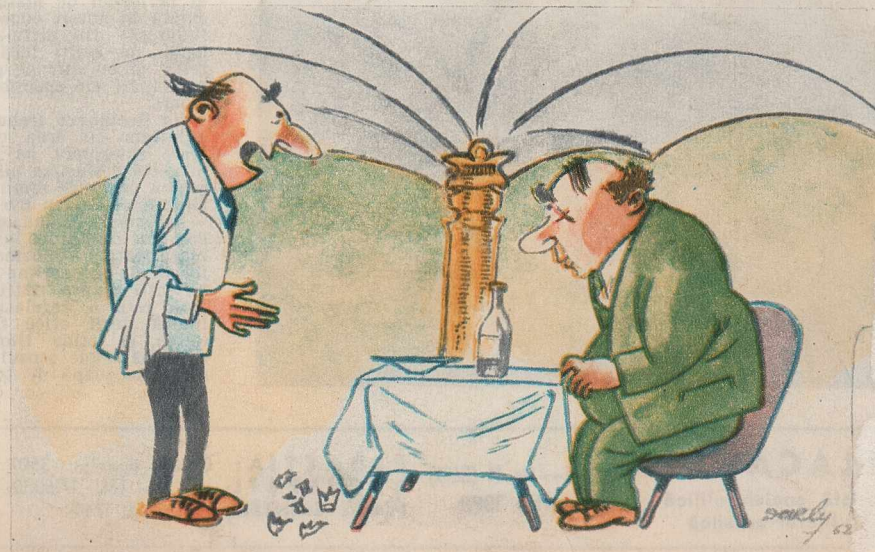
— Nu mi-ai spus dacă-ți place darul ce ți l-am făcut de ziua ta!..

(„Paris Match“ — Franța)

În timpul lucrului...

... și după.

— Nouă lei pentru paharul pe care l-am spart!